...НУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 110 (12014)
1969 оной
майн 13,
вторник

Сэн 2 мүнгэн

...АРИЛГАЯА ТҮРГЭНӨӨР, ЭРХИМ ...АНАРТАЙГААР ХЭЖЭ ДҮҮРГЭЕ!

...торепортаж

ТРАКТОРАЙ ДУУН ТАҺАРНАГҮЙ

Бүри апрелиин эхеэр Эрхирэгэй совхозой Ацагадай отделениин механизаторнууд бүхы техникэеэ полевой стандаа абаашажа, хабарайнгаа тарилгада жэгдэрэн орохоор бэлэн болоһон байгаа.

Теэд шанга һалхитай, хүйтэн байжа, хабарай тарилгын хүдэлмэриие гэдэргэ татаад, оройдоол апрелиин һүүл багта газар хахалхаар болоо һэн. Эгээн түрүүлэн дүршэлтэй бэрхэ механизатор-кукурузашан Цырендоржи Батожаповай трактораа жолоодожо, бураздаа гаргажа ороходонь, тэрэнэй хойноһоо бусад трактористнар газараа хахалжа эхилээ бэлэй. Тиигээд газарай хүрьһэнэй дээгүүрэе һайса гэдэжэ, дулаасахалаар майн 3-һаа хойшо эртын тарилга эхилээ.

Тэрэнһээ хойшо эндэхи тарялан дээрэ трактор, машинануудай хүнхинэлдэхэ абяан үдэр, һүнишье замханагүй. Гансахан майн 8-да, мүн илалтын һайндэр соо 200 гаран гектарта ороһото ургамалнууд таригдаа.

Эдэ бүгэдэнһөө харахада, мүнөө хабар сагай уларилай таарамжагүйшэг байбашье һаань, энэ совхозой механизаторнууд тарялан дээрэхи бүхы хүдэлмэреэ агротехническэ эрхим болзор соо, һайн шанартайгаар бүтээжэ, үндэр баян ургасын үндэһэ һуури табихаар эрид шиидэнги байһаниинь элитээр харагдана.

— Тарилгада орохынгоо урда тээ хэн хаана, ямар хүдэлмэри хэхэб гэжэ уридшалан хүнүүдээ, бүхы техникэеэ зүбөөр бодомжолжо хубаарилан табяа һэмди. Энээнэй ашаар хүдэлжэ эхилһэн үдэрһөө хойшо олонхи механизаторнууднай газар хахалхадаа, тарихадаашье халаанайнгаа даабариие ходо үлүүлэн дүүргэнэ,— гэжэ эндэхи тракторно-тарялан ажалай бригадын бригадир Жамба Жалсараев хөөрэнэ.

Агрегадуудай минуташье һаатахагүйнь тула тэдэндэ тоһо, түлишэ, мүн сеялкэдэ хэхэ үрэһэ хүрэнгэнь нэгэшье таһалдуулангүй зөөгдэнэ. Жэшээнь, хүрэнгын ороһо сеялкэдэ хэхэ оньһон түхеэрэлгэтэй хоёр машина таһалгарягүй ябадаг. Эдэ машинануудай нэгые Даши-Дондок Намдаков жолоодожо, үрэһэнэй таряа складһаа зөөгөөд, тракторнуудай сеялкые хэдэхэн минута соо дүүргэдхинэ.

Газарай хэр гүнзэгыдэ, ямар шанартайгаар хахалагдаһаниие, мүн үрэһэ тариха нормын хэр зүбөөр сахигдадагые бригадир, агрономууд саг үргэлжэ хинан шалгажа байдаг. Тиигээдшье бүхы хүдэлмэриеэ тон һайн шанартайгаар хэжэ шадаал һаа, ороһо тарянай элбэг баян ургаса абтаха гэжэ механизатор бүхэн өөһэдөөшье гүйсэд ойлгоно ха юм.

Эндэхи механизаторнууд байгша ондо тракторай плугууд дээрэ тусхай амһартануудые тодхожо, тэрээн соогоо аммиагай уһа хээд, газараа хахалха мүртөө тэндээ гектар бүридэнь 200 килограмм минеральна утэгжүүлгэ оруулалсана. Бүхыдөө 110 гектарта тиимэ утэгжүүлгэ оруулагдаад байна.

Мүнөө Ацагадай отделенидэ хабарай эртын тарилга дүүрэхэ тээшээ болож͡о, эгээл шиидхэхы үедөө ороод байна. Механизаторнуудай үнэн шударгыгаар оролдожо, сагай уларилай бэрхэшээлые зоримгойгоор дабажа гараһан хүсэл эрмэлзэлынь дэмы хосорхогүй, тарялан дээрэнь үндэр баян ургаса халюурхал байха.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой Ацагадай отделениин таряашад болон механизаторнууд хабарайнгаа тарилгын бүхы хүдэлмэриие хаһа саг соонь, һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө шармайн оролдоно. Тэдэнэй урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ, ороһо тарянай баян ургаса абаха байһандань этигэмээр.

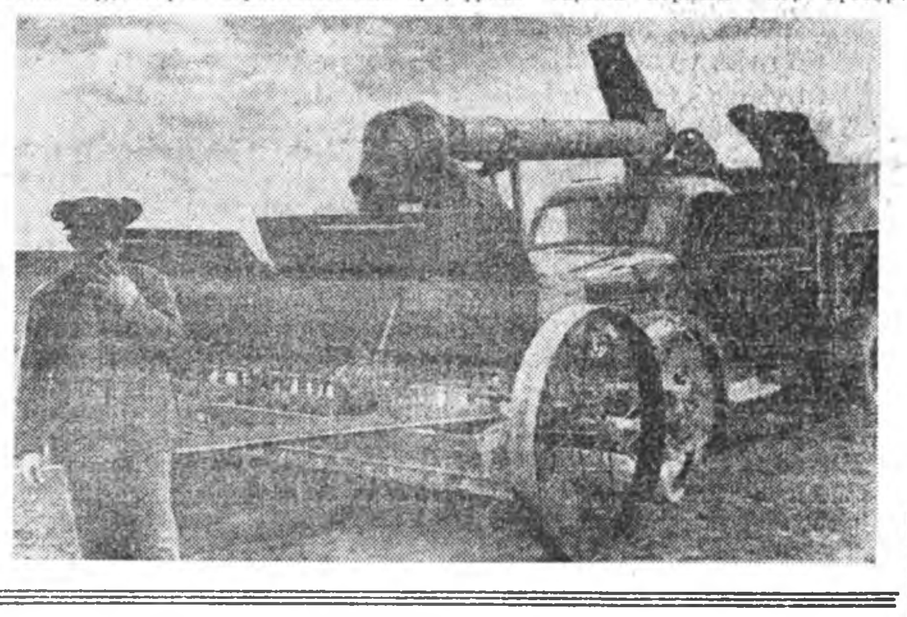

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээрэһээ доошоо) 1. бригадир Ж. Жалсараев өөрынгөө туһалагша Б. Цырендоржиевтай тарилгын шанарые шалгажа байна.

2. Совхозой үнинэй механизатор Ц. Батожапов туһалагша залуу хүбүүн Б. Цырендоржиевтай.

3. Сеялкэнүүдтэ алтан шара үрэһэн хэгдэнэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фототекст.

ГЕРМАН-СОВЕТ ХАНИ БАРИСААНАЙ НЕДЕЛИ ДҮҮРЭЭ

БЕРЛИН. ТАСС-ай корреспондент М. Никиточкин иигэжэ дамжуулба: Герман-совет хани барисаанай недели майн 4-һөө 10 хүрэтэр ГДР-тэ болоод дүүрэбэ. Герман-совет хани барисаанай бүлгэмэй 3,5 миллион гэшүүдтэй хамта республикын бүхы ажалшад энэ неделидэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

ГДР-эй тогтоогдоһоор 20 жэлэй ойдо, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хэмжээ ябуулганууд неделиин үргэн ехэ программа соо гол һуури эзэлнэ.

Социализм, коммунизм байгуулхын, эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангахын түлөө тэмсэхэ нэгэ уг зорилготой хоёр ороной хоорондын аха дүү ёһоной харилсаа холбоон неделиин туршада илангаяа эли тодоор харагдаа. Бүхы республика дотор баяр ёһололой суглаанууд, лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө, совет хүнүүдтэй уулзалганууд болоо, выставкэнүүд эмхидхэгдээ, совет фильмүүд харуулагдаа. Эдэ хэмжээ ябуулгануудынь коммунизм байгуулжа байгаа совет арадай ажабайдал ба тэмсэлдэ, ГДР СССР хоёрой эбдэршэгүй хани барисаанда, эдэнэй хоорондохи бата бэхи, нягта харилсаа холбоондо, ажалайнгаа дүй дүршэл хубаалдалгада зорюулагдаһан байна.

Хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаан улам үргэдэнэ. Харин гүрэнүүдтэй хэгдэдэг худалдаа наймаанай эрьесын 45 процентнь СССР-тэй худалдаа наймаанда тудана.

Совет олон делегацинууд, тэрэ тоодо ГДР-тэй хани барисаа байгуулха совет бүлгэмэй түлөөлэгшэд, дайнай ветерануудай совет комитедэй делегаци, кинематографиин ажал ябуулагшадай делегаци хани барисаанай неделидэ хабаадалсаба. Аха дүү оронойнгоо түлөөлэгшэдые немец ханинар хаа хаанагүй халуунаар угтаа.

Хоёр ороной анда хотонуудай түлөөлэгшэдэй заншалта уулзалганууд илангаяа һонирхолтой, үрэ ехэтэй байба. Киевэй, Минскын, Эрхүүгэй, Донецкын, совет бусад хотонуудай делегацинууд Лейпциг, Потсдам, Карл-Маркс-Штадт ба ГДР-эй бусад хотонуудай айлшад болоо.

Совет уран һайханай ансамбльнууд республика доторнь олон концертнүүдые амжалтатайгаар харуулаа. Совет киногой үдэрнүүд майн 7-һоо эндэ эхилээ. «Ленин Польшодо», «Түрүүшын багша», «Инаг дуран тухай үшөө дахин», «Нүхэр Берлин» болон бусад кинофильмнүүд эндэхи кинотеатрнуудай репертуарта хүндэтэ һуури эзэлхэ юм.

Герман-совет хани барисаан—эб найрамдал ба арадуудай хоорондын хани барисаа бэелүүлхэ ленинскэ политикын аша үрэ мүн. Тиимэһээ неделиин үедэ Лейпцигтэхи В. И. Ленинэй музей, «Искрын» музей-байшан соо хүн зон илангаяа олоороо ерэһэн байна. Ленинэй заабаряар социалис Германиие байгуулжа байһан республикын улад зоной сэдьхэл зүрхэндэ ажалшадай агуусхэ вождиин нэрэ хэтэдээ мүнхэ байха.

ЭМХИТЭЙШЬЕ, ЭРШЭТЭЙШЬЕ

Энэ хабартаа сагай уларилай тогтууригүй байгаашье һаань, Борьёогой талада яһала хаһа сагтаа дулааржа, газарай хүрьһэн дээгүүрээ һайса гэдээд, тарилгын хүдэлмэри һаадгүй хэхээр болоһон байгаа.

Борьёогой совхоз аймаг соогоо ороһо таряа ехээр таридаг, бараг һайн ургасашье абадаг гэжэ үнинэй алдаршанхай. Байгша ондо совхоз бүхыдөө 9800 гектар таряа, тэрэ тоодо 5,5 мянган гектар шэниисэ тариха түсэбтэй юм.

Хабарайнгаа тарилгада орохын урда тээ совхозой механизаторнууд, мэргэжэлтэд хаана ямар сортын ургамал тарихаб, ургасыень дээшэлүүлхын түлөө үшөө ямар юумэ хэхэб гэжэ тодорхойлоод, шэнэ тусхай технологическа картыч ёһоор бүхы хүдэлмэреэ хэнэ.

Мүнөө совхозой тарялан дээрэ арбадахи үдэрөө трактор, машинанууд хүнхинэлдэжэ, хабарай эртын тарилга шиидхэхы үедөө ороод байна. Майн 8-най мэдээгээр 3,8 мянга шахуу гектарта шэниисэ ехэнхидээ хэрээһэлүүлэн таригдаа. Ажахын бүхы гурбан отделенидэ 30 шахуу агрегат хүдэлнэ. Гектар бүридэ дунда зэргээр 2 центнер һайн шанартай үрэһэн таригдана. Тиихэдэ сэбэр паар дээрээ элитнэ, нэгэдэхи репродукциин шэниисын үрэһэ тарихынгаа урда газарыень дисктэй лущильнигаар элдүүрилээд, тэндээ нэгэ мүһэн га бүридэ 250 килограмм аммиагтай уһа оруулна.

— Энэ жэлдэ ороһо тарянай элбэг баян ургаса абахын тула дүрбэн ондоо сортын шэниисэ таража туршахамнай. Жэшээлхэдэ, «Онохойская—4» сортые 2900 гектарта таряабди. Мүн «ППГ-56» сортые—2142 га дээрэ, «Восток», «Комета» гэжэ шэнэ сортнуудай шэниисэ хамта 371 гектарта тарихабди. Манай һанахада, богони болзор соо ургажа эдеэшэдэг «Комета» сорт нютагаймнай эрхэ байдалда таараха аабза гэхээр. Юуб гэхэдэ, нёдондо тэрэниие бүри хожом, майн 23-да тариһамнай августын 1-дэ эдеэшэжэ эхилээд, амяарлан хуряахаар болоод байгаа һэн. Энэ жэлдэ тэрэ сортын шэниисые зунай бороодо дүтэлүүлжэ, хожомшог, майн хуушаар тарихамнай. Тиигээд августын түрүүшын арбан хоног соо хуряажа абахабди.—гэжэ совхозой главна агроном И. П. Зайцев хөөрэнэ.

Бүхы 5 мянга гаран га шэниисын ургаса буртаг үбһэнһөө сэбэрлэхын тула дээгүүрнь самолёдоор хоро сасаха юм. Хүрьһэнэй һалхинда хиидэхэгүйн тула тариһанай һүүлдэ тусхай катогтой агрегадууд ябажа, нягтаруулан даруулна.

Хабарай хара һалхинда үлеэлгэжэ, хүрьһэнэйнь хиидэжэ муудадаг 4200 га газарые зурууд зуруудаар элдүүрилээд тариха байна. Зурууд бүхэниинь 100 метр үргэнтэй.

Эхилжэ хүдэлһэнһөө хойшо В. А. Тугариновай даадаг тракторна бригадынхид онсо шалгарна. Эндэ бэрхэ тракторист Николай Кочнев «ДТ-54» трактораар гурбан сеялкэ шэрэжэ, үдэр бүри 33—55 гектар хүрэтэр тарина. Тус агрегат һүниндөө газар хахалхадаа зургаан гектарай орондо 8—10 га газар элдүүрилнэ.

Мүн дүршэлтэй механизаторнууд Владимир Фефелов, Валерий Буянтуев гэгшэд үдэрэй 33 гектар тариха даабаритай аад, 44—65 га хүрэтэр һайн шанартайгаар тарина.

Хүдэлмэриин үедэ агрегадууд нэгэшье зогсонгүй ябадаг. Трактор, машинын тоһо, түлишэ байра дээрэнь, ябуудтань хэгдэнэ. Механизаторнуудта халуун эдеэн хээрэнь абаашажа үгтэнэ.

Шанарай түлөө баһал шанга хиналта тогтоогдонхой. Отделени, бригада бүхэндэ арадай хиналтын постнууд эмхидхэгдэнхэй.

С. БИЛЬТУЕВ,
агроном.

Зэдын аймаг.

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад агууехэ Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ 1969-дэхи он — Ленинскэ ударна жэл гэжэ соносхонхой. Заводой механическа цехэй токарь Анатолий Иннокентьевич Петряков «Эрхим залуу хүдэлмэришэн» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Зураг дээрэ: нүхэр Петряков ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

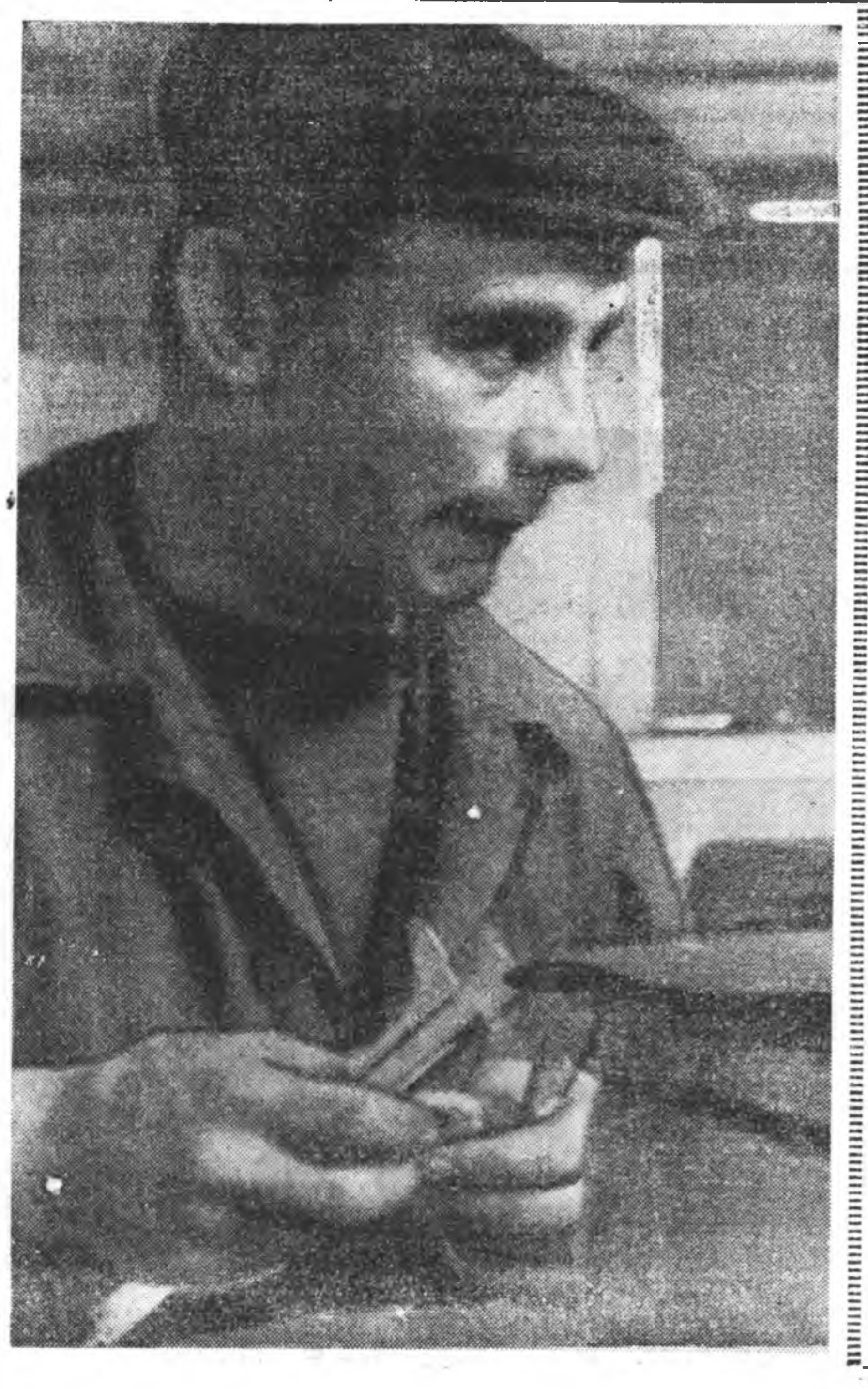

...БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

... Энэ жэл аймаг... адууһа малаа ...тэндэ даарууланг... тэжээлээр дутал... эрхим һайнаар ..., гүрэндэ мяха ...хахад жэлэйнгээ ...алтатай бэелүүл... Эндэхи колхоз, ...хахад жэлэй түр... гүрэндэ 4800 ...ха худалдаха аад, ... центнертэ хүргөө. Аймаг хахад жэл соо бүхыдөө 7000 центнер мяха гүрэндэ тушааха юм. Мүнөө аймаг гүрэнэй амбаарта 5.734 центнер мяха оруулаад байнхай.

Исэнгын, Яруунын совхозууд, «Дружба» колхоз гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб тус бүридөө 165—137—137 процент дүүргэө.

Ш. ЧИМИТДОРЖИЕВ.

УЛААН ТУГ АБАБА

РСФСР-эй Ой модоной ажахын министерствын коллеги ба модо болбосоруулгын промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК байгша оной түрүүшын квартал соо ой модоной ажахынуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолон гаргаба.

Загарайн аймагай ой модоной ажахын коллектив социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, модо худалдаха даабаряа 46 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, 27 мянган түхэригэй олзо доход оруулаа. Мүн ажалайнь бүтээсэ 9 процентээр дээшэлүүлэгдэжэ, модо шэрэхэ даабаринь 10 процентээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Иимэ амжалта туйлаһан тус коллектив дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар абаба.

Н. ТЮРНЕВ.

Ажалай эмхидхэл ба экономико

...ША ҮРЭНЬ АЛИН ГЭЭШЭБ?

... жэлдэ Дээдэ-Тайл... хоёр фермэдэ үнеэ... ...гаар һааха тусхай ...хэлэй түхеэрэлгэ ...лээд ехэ ажал хэг... ...йхон хэмжээнэй мү... гаргашалагдаһан ... шэбхэ сэбэрлэхэ, ...а, һааха хүдэлмэри ...эр хэгдэдэг болож͡о, ...рхамнай, ажалай... ...эшэлхэнь, һүншье ...аг болохонь» гэжэ ...шад тон ехэ баяр... ...м. Тиигээдшье онь... ашаар һүнэй ...сэн хямдаржа, эндэ ...ла түргэн харюу... ...жахын хүтэлбэри... ...дандаа баһал най... ...ры найдабаринь хү... ...гүй байшоо. ...даа. Хэрбээ үнгэрэ... ...эхи квартал̇да тус ...һан һүнэйнь цент... ...өөрынь үнэ сэн 33 ...һон һаа, мүнөө тэ... 43 түхэригтэ хүрөөд ... шанараар муу һү тушааһанһаа боложо, ажахы 400 түхэригэй ашаг олзоёо дэмы алдаа, үшөө тэрээн дээрээ 200 түхэриг яла түлөө.

Айхабтар ехэ гаргаша хэжэ, фермэнүүдтэхи ажалые оньһожоруулһан аад, юундэ иимэ түлюур байдалда ороо гээшэб гэһэн асуудал гарана.

Нэн түрүүн үнеэдые һааха оньһон түхеэрэлгэ тодхобошье, тэрэнээ һаалгүйгөөр хүдэлгэхэ тушаа уридшалан һайса бодомжолжо үзөөгүй, бүхы талаһаань бэлдээгүй байшоо. Жэшээлхэдэ, оньһоч аргаар һаахын тула түрүүн үнеэдээ ёһоор илгаагүй, «һэнжыхэ хүхэ, дэлэнтэйл хадаа һаалгана бэзэ, хаана ошохо һэм» гээд нюдэ балай табиһан байна. Тиимэһээ тэдээн соонь жэжэ, хатуу хүхэтэй үнеэдшье олон оролсоо. Хоёрдохёор, зайн галай гэрэл ходо таһалдажа, заримандаа үнеэдээ машинаар һаажа байһанаа болёод, гараар шобторхо саг оло дахин тохёолдоо. Энээнһээ һү һаалинь баһал доошоо ороо. Тусхайлбал, апрелиин тэн багаар совхозой гурбадахи фермэ үнеэдээ машинаар һаахадаа үдэрэй 15,2 центнер һү абажа байһан аад, энэ һарын хорёодоор гараар һаадаг болоод, үдэрэй 14 центнер һү абаа. Иимэрхүү жэшээ олон.

Хоринин тоһоной заводой лабораторинхид иигэжэ гомдоно:

— Дээдэ-Тайлсын совхозой асарһан һүн шанараар тон муу, тоһолигынь оройдоол — 3,6 процент, эхүүн амтаниинь—18 градус болодог. Һүниинь шэбхын үнэртэй, элдэб холисотой байдаг, — гэнэ.

Теэд тус совхозһоо ороһон һүн яагаад һайн шанартай, сэбэр байхаб даа. Үнеэдэйнь байра соо үбдэгсөө шэбхэ шабар, тэрээн соогуур һаалишад ойможо ябана. Шэбхэ сэбэрлэхэ оньһон түхеэрэлгэнь эбдэршоод, үнинэй хүдэлнэгүй. Үнеэдэйнь хүхэ дэлэн, гэдэһэн доогуур шэбхэ шабааһан арзайжа хаташанхай.

— Малайнгаа шэбхэ сэбэрлэхэ гэхэдэмнай хүрзэшье олдоногүй. Тэрэнээ зөөхэ хоорбомнайшье эбдэршэнхэй. Оньһон түхеэрэлгэдэ найдаад, эдэ мэтэсэ хаяжархёод, мүнөө алга һуунабди,—гэжэ һаалишан Л. Донская хэлэнэ.

Иигээд удахагүй үнеэд бэлшээридэ гарахань. Хэрбээ энээнһээ урагша гүүртэ, фермэнүүд бэлшээридээ дүтэлжэ, зуһаланда нүүжэ гарадаг гээшэ һэн. Харин мүнөө үнеэдые оньһон аргаар һааха түхеэрэлгэнүүдэй тодхогдоод байхада фермэдэ дүтэ һайн ургасатай бэлшээри бэлдэхэ хэрэгтэй болоод байна. Тиин гэтэр Дээдэ-Тайлсын совхозойхид энэ асуудалые мүнөө хүрэтэр бодомжолжо үзөөгүй байһаар. Бэлшээриин газарые эртээнһээ тодорхойлоод, хорёолжо, тэндээ шэбхэ гаргажа, уһалжа байха саг үни тулаа ха юм. Саг ошожол байна, хэгдэһэн юумэ үгы.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, фермэ, гүүртэнүүдэй ажал ехэтэй хүдэлмэриие минил ёһо дүүргэжэ, гоёын түлөө оньһожоруулдаг бэшэ, харин тэрэнһээ ашаг үрэ абаха, малшадай хүдэлмэриие хүнгэдхэхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ зорилгоор лэ эдэ бүгэдэ хэгдэдэг шуу. Тиимэһээ энээндэ тон ехэ гаргаша хэгдэһэн аад, тэрэнэйнь ашаа үрэ алин гээшэб гэжэ асууха ушартай болоно.

Г. МИХАЙЛОВ.

Хоринин аймаг.

УЯЛГАЯА БЭЕЛҮҮЛНЭ

Александр Алексеевич Игнатьевай хүтэлбэрилдэг барилгашадай бригада абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын СМУ-гай тус бригада Карл Марксын нэрэмжэтэ бульварта нэгэ томо гэр барижа байнхай.

Бригада 12 хүнһөө бүридэжэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэнхэй. Тиимэһээ нэгэ жэгдээр хүдэлжэ, даабаряа һайнаар дүүргэдэг. Барилгашан бүхэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, өөрын тусхай уялга абаһан байна. Бригадын олонхи гэшүүд даабаряа 130—140 процент хүргэдэг. Модошо дархан В. П. Карпенко, залуу барилгашад, комсомолшууд Павел Коротков, Василий Еремин, башенна кранай машинист И. П. Павлов, шулуушан Ф. А. Быргазова болон бусад даабаряа һайнаар, ходо үлүүлэн дүүргэдэг юм.

Барилгашад барилгын материал алмадаг болоо. Тэдэнэй барилга хэдэг газарта үлүү юумэ үгы, барилгын материал тушаагдажа абтаад, нэгэ газарта сомоотой байдаг. Даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ, барилгаа һайн шанартайгаар хэхэ, хирписэ, модо, ондоошье материал гамтайгаар хэрэглэхэ гэһэн социалис уялгаяа бригада бодотоор бэелүүлнэ.

Д. КОЛМАКОВ.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэрииe бэелүүлхын түлөө

ПАРТКОМ БА ЭРДЭМТЭД

Нэгэ иимэ жэшээ хараябди. Үнгэрэгшэ январь һарада партийна суглаан болоһон байгаа. Тэрээндэ наукын болон түрүү дүй дүршэлэй үйлэдбэридэ яажа нэбтэрүүлэгдэжэ байһан тухай асуудал зүбшэгдэжэ, коммунистнууд саашадаа бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлоо һэн.

Зүгөөр партийна ямаршье суглаанда хэлсэхэ зүйлнүүд олон гарадаг. Тэрэ суглаан дээрэ туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын главна зоотехник нүхэр С. П. Денисенко элидхэл хэхэдээ, һүүлшын жэлнүүдтэ мал ажалай хүндэ хүдэлмэриие хэр зэргэ оньһожоруулжа, мүн түрүү онол аргануудай ямараар хэрэглэгдэдэг боложо байһаниие дэлгэрэнгыгээр хэлээ бэлэй. Гадна туршалгын станциин эрдэмтэд И. Ф. Воробьев, И. И. Соколов гэгшэд малай үүлтэр һайжаруулхын тулада ямар хүдэлмэриин хэгдэжэ байһаниие коммунистнуудтаа хөөрэһэн байгаа.

Илангаяа хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэриие научна аргаар эрхилдэг болохо тушаа парти, правительствымнай зүгһөө шухала хэмжээнүүдэй хараалагдажа байхада, Буряадай гүрэнэй хүдөө ажахын туршалгын станциин эрдэмтэд, мэргэжэлтэдэй урда харюусалгатай зорилго табигдана. Юуб гэбэл, манай станци өөрынгөө туршалгын участок болохо—Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахыда түрүү онол аргануудые, наукын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэжэ, республикынгаа колхоз, совхозуудта жэшээ харуулха, һайн аргануудые ажахынуудта дурадхаха, үйлэдбэридэнь нэбтэрүүлэлсэхэ уялгатай ха юм.

Тиимэһээ манай туршалгын станциин партийна комитет хүдэлмэреэ эмхидхэхэдээ, эрдэмтэд, мэргэжэлтэдэй хэжэ байһан научна хүдэлмэри болон туршалгануудаа хэр саг соогоо дүүргэжэ, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ байһаниинь хинажа байдаг. Энэ асуудал партийна комитедтэ, партийна эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ ходо зүбшэгдэжэ байдаг гээшэ. Манай станцида эрдэмэй долоон кандидат ажаллана. Булта тооной коммунистнууд юм. Һүүлэй үедэ хэдэн мэргэжэлтэд тусгаар темэнүүдые бэлдэжэ, наукын кандидадууд болохоёо хүсэжэ байна. Зоотехник нүхэр В. Г. Шагнаев буряадай нарин нооһото үүлтэрэй эхэ хонидой шэнжэ шанарынь түлнүүдтэнь ямараар нүлөөлнэб гэһэн темээр кандидадай диссертаци хамгаалхань. Мэргэжэлтэд Л. М. Емельянов, Ц. О. Галсанов гэгшэд научна хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байдаг. Тэдэнэр баһал кандидадууд болохоёо бэлдэжэ байна.

Партийна комитет дээрэ, коммунистнуудай хамтын суглаанууд дээрэ эрдэмтэд, мэргэжэлтэдэй тоосоое шагнажа байхада, тэдэнэр өөһэдынгөө даадаг уялгануудта партийна ёһоор, харюусалгатайгаар хандадаг байһаниинь элирнэ. Һайн талань гансахан энэ бэшэ, харин эрдэмтэд, мэргэжэлтэдэй тоосоое суглаануудтаа шагнаад байхадаа, коммунистнууд тэдэнэй хэжэ, эмхидхэжэ байһан хүдэлмэриинь дутуу дундануудые элирүүлдэг, өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые хэлэдэг гээшэ. Энэнь эрдэмтэдэй ажалаа зүбөөр түсэблэхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ наукын туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэнь туһална.

Туршалгын станциин мал ажалай таһагые даагша, коммунист И. Ф. Воробьевой ударидалга доро ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаа. Энэ таһагай хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриин һалбаринуудые научна аргаар эрхилхэ тухай олон дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэнхэй. Тэдэнэй онсо талань юуб гэбэл, Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын 2-дохи отделенидэ шэнэ фермэ баригдажа, комплексно аргаар оньһожоруулагдаһан. Үнгэрэгшэ март һарын эхинһээ хойшо тус фермын малшадай хүдэлмэринь хоёр халаан болгогдожо эмхидхэгдээд байна. Зүгөөр һаалишадай ажалые тон бэрхэтэй гэлсэдэг шуу. Тиимэһээ станциимнай эрдэмтэд, мэргэжэлтэд тэдэнэй хүдэлмэриие хүнгэлхын тулада оньһото түхеэрэлгэнүүдые тодхожо, зайн галай хүсөөр үнеэдые һаадаг болгоһон, авто-уһалуури тодхоһон, шэбхэ шабааһа гаргаха, малай тэжээл зөөхэ, бэлэдхэхэ аргануудые хэрэглэһэн байна. Энээнэй ашаар ажалай бүтээсэ һураггүй дээшэлээ. Фермын бүхы ажалые комплексно аргаар оньһожоруулаад байхада, станциин мэргэжэлтэ нүхэр О. Н. Соколова эдэбхитэйгээр хабаадажа, һаалишадые электрын аргаар үнеэдые һаалгада һургаһан, элдэб оньһото түхеэрэлгэнүүдые зүбөөр ашаглахые зааһан. Фермын бүхы малшадые зоотехническэ һуралсалда хабаадуулһан байгаа.

Ороной түрүү областьнуудта хэрэглэгдэдэг түрүү дүй дүршэлые нэбтэрүүлхэ зорилгоор партийна комитет дээрэ шухала асуудалнууд харагдаа һэн. Парткомой гэшүүд станциингаа таһагуудые даагшадай тоосоое шагнажа, ямар хүдэлмэрилэгшэдэй ямар темэнүүдые бэлдэжэ, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ байһыень тодорхойлдог, комитедэй зүгһөө тэдээндэ туһаламжа болохоор хэмжээнүүдые хараалдаг юм. Нёдондо станциин научна хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Н. С. Хребтов, Н. И. Соколов гэгшэд эдэбхи үүсхэл гаргажа, туршалгын ажахын нэгэ отделенидэ культурна бэлшээри бии болгоһон байгаа. Тэрээндэ хамта 96 гектар уһалагдадаг сабшалан таһалагдаа. Бүхы газарынь табан участок болгожо хубаарилагдаад, хорёологдоһон байгаа. Тингээд нэгэ фермын 300 үнеэд участок бүхэндэнь таба-табан хоногоор оруулагдажа, бэлшээринь удаа удаагаар һэлгэгдэжэ хэрэглэгдэһэн байна. Иимэ гуримаар хэрэглэгдэдэг бэлшээриин үйлэдбэридэ ашатай туһатай байһаниинь бодото байдал дээрэһээ харагдаа бэлэй.

Энэ арга нэбтэрүүлһэнэй һайн талань юуб гэбэл, нэгэдэхеэр, культурна бэлшээри бии болгожо, газарыень зүбөөр хубаарилаад, таһалжа хорёологдоһон нэгэ участогтань таба-табан хоногоор мал адуулаад, һүүлдэнь һайнаар уһалжа, азотно-фосфорно үтэгжүүлгэ оруулжа байхада, үбһэнэйнь ургаса гектар бүриһөө дунда зэргээр 178 центнертэ хүрөө гэжэ шэнжэлэлгэ дээрэһээ тодороо һэн. Харин тиимэ участогые минил сабшалан байлгахада эгээл һайн гэбэл, гектарай 20—30 центнер үбһэн хуряагдадаг байгаа бшуу. Хоёрдохёор, культурна бэлшээридэ адуулагдаһан малай ашаг шэмэнь 16 процент хүрэтэр (энэнь урзанданай тэрэ үеынхитэй зэсуулагдаа) дээшэлнэ. Гурбадахяар, фермэдэ ажалладаг мал адуулагшад үсөөрөө. Урдань 300 үнеэдые 4 хүн хаража байһанаа, хоёртоо ороо бшуу.

Тарян ажалые хүгжөөхын тулада станциимнай эрдэмтэд, мэргэжэлтэд ехэхэн оролдолго гаргадаг. Мүнөө үедэ ямар гол асуудалнууд шиидхэгдэнэб гэбэл, севооборот зүбөөр хэрэглэгдэжэ, участок бүхэндэ технологическа картанууд зохёогдоод байна. Таряалангые үрэжэлтэй болгохо хэрэгтэ минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй яажа нүлөөлдэг тухай туршалганууд хэгдэнэ. Һайн шанартай хүрэнгын үрэһэн бэлэдхэгдэдэг болонхой. Станциин газар таряалангые эрхилдэг таһагые даагша, коммунист В. А. Дархановай ударидалга доро туршалгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Энэ таһагай научна хүдэлмэрилэгшэд түсэбөө саг болзор соонь бэелүүлжэ, һайшаалтай дурадхалнуудые оруулжа, үйлэдбэридөө нэбтэрүүлнэ. Тинхэдэ нёдондо селекционно хүдэлмэри ябуулха тусгаар таһаг эмхидхэгдээ, тэрэниие научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр А. Г. Дубровская эрхилдэг юм. Эрдэмтэдэй химическэ элдэб шалгалта, туршалгануудые хэдэг лаборатори нээгдэнхэй. Тингэжэ туршалгын ажахыда хүрэнгын эрхим сортын элитнэ үрэһэн бэлэдхэгдэдэг болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ станциимнай селекционернүүд «бурятская» гэдэг шэнэ сортын үрэһэ бии болгожо, гүрэнэй туршалгын станцинуудта шалгалтада оруулжа, саашад[...] публикынгаа ямар ай[...] таaража ургаха байһы[...] гуулжа байна. Мүн «[...]ская» гэжэ сортын горо[...] һэн туршалгада үгтэн[...] нөө жэлдэ Ивалгын ту[...] үйлэдбэрилгын ажах[...] пентнерһээ бага б[...] тарянай элитнэ үрэһ[...] ликымнай колхоз, со[...] худалдагдаха. Гадна 4 [...] центнер болохо эрхим [...] хартаабха ажахынуудта [...] даха байнабди.

Эрдэмтэдэй болон мэрг[...] тэдэй үйлэдбэридэ нэбтэ[...] байһан түрүү онол арга[...] колхоз, совхозуудта дура[...] байха тушаа тусгаар [...] партийна комитедтэмнай [...] лажа, хэмжээнүүд харааl[...] Энэ жэлдэ станциимнай [...] хүдэлмэрилэгшэд ажах[...] даар ябажа, олон янзын [...] нүүдээр табн гараң лек[...] шаха байна. Хүдөө ажахы[...] кын болон түрүүшүүлэ[...] дүршэлые харуулһан бро[...] плакатануудые бэлдэж[...] хабди.

Станциимнай научна [...] мэрилэгшэд В. И. Ленин[...] рэһөөр 100 жэлэй ойдо [...] лан, ажал хэрэгээ һайн[...] хидхэжэ, үйлэдбэридөө шэ[...] рүү аргануудые үргэнөөр [...] лэхэ зорилготой. Энэ хара[...] долоо бэелүүлхэ хэрэгт[...] тийна организацимнай [...] туһа хүргэхэ байха.

Ч-Ц. ДАНДА[...]
Буряадай гүрэнэй турш[...] станциин парти[...] секрет[...]

КОЛХОЗОЙ ЖЭШЭЭТЭ УСТАВАЙ ПРОЕКТ ЗҮБШЭГДЭНЭ

ҮЛЬДЭРГЫНХИД ҺАЙШААНА

Колхозой Жэшээтэ Уставай проектын радиогоор дамжуулагдаһан үглөөгүүр һэн. «Коммунизм» колхозой парткомой секретарь Ж. М. Мажиевай кабинет соо Үльдэргын дунда һургуулиин директор, Социалис Ажалай Герой Н. Н. Номтоев, нютагай сомоной Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Д. Галсанов гурбан сугларанхай. Эдэнэрые харахада, сохом гүүртэ, отаранууд дээгүүр ябахаяа байһан зон гэжэ мэдэхээр. Хүнгэхэн ботинкатай ябадаг Цокто Номтоевич кирзовэ сабхи үмдэнхэй. Жалсан Мансиевич пальтогойнгоо оронто телогрейкэ үмдэжэрхинхэй. Цыдып Доржиевичай хубсаһан мүн лэ иимэрхүү.

— Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе эрхим һайнаар угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тухай, мүн колхозой Жэшээтэ Уставай проект тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ болонобди,— гэжэ парткомой секретарь нүхэдтөө дурадхана.

— Бишье тингэжэ һананаб. Уставай проект радиогоор уншахадань манда һонирхолтой юумэнүүдынь тэмдэглэжэ абаа һэм,— гэжэ сомоной Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ зүбшөөбэ.

— Мүнөө үеын байдалда ехэл зохихо Устав байна,— гэжэ һургуулиин директор нэмэнэ.

Уданшьгүй эдэ гурбан эдэбхитэд Хуһан-Хушуунай малшадта ерэжэ, һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэбэ. Радиогоор Уставай проект шагнаһан зониинь элдэб асуудалнуудые һураба.

Агуу ехэ Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаһан эндэхи һаалишад һү һаалгаар артель соогоо түрүүлнэ. Жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө һааһан һүниинь дунда зэргээр 400 литртэ дүтэлэнхэй. Д. Галсандоржиева, А. Жамьянова, Х. Раднаева, Б-Х. Цыденова болон бусад эндэхи һаалишадай нэрэнүүд түрүү зэргэдэ бэшээтэй.

— Байгша оной ноябрь һарада колхозниигуудай бүхэсоюзна съезд зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые мүн лэ һайшаамаар. Иимэ Устав баталжа, колхозойнгоо бүхы ажал гуримшуулаад, дутуу дундаяа усадхаһанайнтаа удаа Ленин багшынтаа 100 жэлэй ойе угтахадамнай ехэ таарамжатай,— гэжэ эндэхи һаалишан Ханда Раднаева хөөрэбэ.

Колхозой эгээл холын һаалин гүүртэ болохо Хоймор ерэжэ, эдэ гурбан эдэбхитэд мүн лэ дэлгэрэнгы хөөрэлдөө үнгэргэбэ. Шэнэ уставай проектын удха ойлгуулһанайнь удаа тус гүүртые даагша Бадма Дамшаевич Ширапов иигэжэ хэлэбэ:

— Бригадирнуудые, фермые даагшадые тэндэхи колхозниигуудай суглаан дээрэ һунгаха гээшэ тон зүб байна. Ганса правленеэр баталагдаһан манай бригадын бригадир Григорий Яковлевич мууса хүдэлнэ, энэ гэхэ туһаламжа манда үзүүлнэгүй.

Үдэшэ оройхон колхозойнгоо центр бусахадамнай, Баруун-Үльдэргын малшадай дунда Жэшээтэ Уставай проектын удхые ойлгуулха даабаритай болоһон колхозой правлениин түрүүлэгшын орлогшо Б. Д. Цырендоржиев, колхозой главна ветеринарна врач О. Ж. Тутжиев, главна зоотехник Б. С. Цыдендамбаев гэгшэд тус проектын толилогдоһон газетануудые олонхой, уншажа байба.

— Айхабтар һайнаар тааруулагдан зохёогдоһон проект байна,— гэжэ нүхэр Цырендоржиев мэдүүлбэ.

Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) **Б. Д. Цырендоржиев, О. Ж. Тугжиев, Б. С. Цыдендамбаев гэгшэд колхозой Жэшээтэ Уставай проект шудалжа байна.**

Н. ДАМБАЕВ.

Яруунa.

Пропагандист, хүмүүжүүлэг[...]

Үнинэй коммунист, граждан дайнда эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан, мүнөө тусхайта пенсидэ гараад амаржа байһан Василий Иванович Шатиловые би үнихэнэй таниха, мэдэхэ болонхойб. Мүнөө дала гарабашье, Василий Иванович урданайхидаал адли солбон дорюун, соргой энеэдэтэй зандаа. Наһанайнгаа таби гаран жэлыень Ленинэй партида үнэн сэхээр алба хэжэ, багша Ленинэй мүнхэ һургаалые олониитын дунда эсэшэ сусашагүйгөөр тараажа ябана бшуу. Тэрэнэй намтар Советскэ Союзай Коммунис партиин ажал хэрэгтэй, түүхэтэй сэхэ холбоотой юм гэбэл, алдуу болохогүй гэжэ һанагшаб. 50 жэлэй саада тээ, 1919 оной мартда большевигүүдэй партида ороод, тэрэ сагһаа хойшо агуу ехэ Ленинэй байгуулһан Коммунис партитай хуби заяагаа холбоһон байна.

Псковиин үгытэй таряашанай бүлэдэ түрэһэн. Үлэсхэлэн ядуу сагта хоолойгоо тэжээхэ ажал бэдэржэ, нүхэр Шатилов эдир залуудаа Питер хото ерэһэн байгаа. Дэлхэйн түрүүшын дайнай үедэ һэн. Эндэхи нэгэ заводто шудхалаашын һурагшаар ажаллажа эхилбэ. Олон юумэндэ дуратай залуу хүбүүн ажал хүдэлмэритэйгөө түргэн танилсажа, городто боложо байһан үйлэ хэрэгүүдээр һонирходог байба.

Тэрэ үедэ Петроградай пролетариат большевик партиин хүтэлбэри доро ябажа, хаанта засаг унагаахын, капиталис байгуулалта усадхахын түлөө тэмсэлдэ бэдэжэ байгаа бэлэй. Хаа хаанагүй фабрика, заводуудаар суглаа митингнүүд, стачка, забастовконууд болохо. Эдэ бүгэдэндэ залуу хүдэлмэришэн Шатилов эргэлдэ сүлөө сагаа гаргажа байбал, хабаадалсаа.

Хаанта засаг унагаһан февралиин буржуазно-демократическа революциин болоходо, Василий Иванович юумэ хүүмэ ойлгохо болоод байгаа. Энэ үедэ нүхэр Шатилов армида абтаба. Сэрэгтэ ябажа байха үедөө империалис дайе граждан дайн болгохын түлөө солдадуудай дунда ойлгуулалжын хүдэлмэри ябуулна. Уданшьгүй полковой комитедтэ һунгагдаба.

Октябриин социалис революциин плап сасуу Василий Иванович Улаан гвардида орожо, Петроградые хамгаалгада хабаадалсаа.

1918 ондо партиин даабаряар нүхэр Шатилов түрэһэн тосхондоо эльгээгдээ. Эндэ Псковско губерниин Загальска волостьдо үгытэйшүүлэй комитет эмхидхэнэ. Һүүлээрнь тэрэ жэлдээ һайн дураараа Улаан Армида орожо, сэрэгэй комиссарай тушаалда граждан дайнай олон фронтнуудта сагаантантай дайлалдана, бэрхэ пропагандист, агитатор байһанаа харуулна.

Зүгөөр теоретическэ бэлэдхэл бэгатай байгаа. Тиимэһээ тэрээниие 1920 оной январьда Я. М. Свердловой нэрэмжэтэ коммунис университедэй дэргэдэхи курсануудта һуралсахыень эльгээһэн байна.

Курсануудые дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр нүхэр Шатилов дахинаа армида, полкын комиссараар эльгээгдэбэ. Перекоп шадархи байлдаанда хүндөөр шархатаһан юм. Һүүлээрнь Псковско губерниин сэрэгэй комиссариадай политсекретариадай инструктораар ажаллана. 1922 ондо сэрэгэй албанһаа табигдажа, партиин Псковско губкомоор Ленинградай коммунис университедтэ эльгээгдэбэ. Һуралсажа байхадаа, Ленинградта пропагандистаар ажаллаа. Университет дүүргэжэ, партийна хүдэлмэридэ—Ленинградска областиин партиин Островско уездэй комитедэй агитпропые даагшаар, удаань партиин Новоржевско райкомой секретаряар, Псковско окружкомой партийна кабинедые даагшаар хүдэлбэ.

...Дахинаа һуралсажа эхилбэ. 1929 оной август һараһаа Н. К. Крупскаягай нэрэмжэтэ Коммунис хүмүүжүүлгын академидэ, уданшьгүй ВКП(б)-гэй ЦК-гай тогтоолоор Улаан профессурын историко-партийна институтда һураба. Эндэ һуралсажа байха үедөө Москвагай дээдэ һургуулинуудта багшалаа.

1933 ондо һуралсалаа һайнаар дүүргэжэ, Василий Иванович Зүүн Сибирьтэ, Качугай МТС-эй политотделэй начальнигаар томилогдобо. МТС-эй шэнэдхэн хубилгагдахада манай Буряадай республикада ерэжэ, Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын дээдэ һургуулида КПСС-эй түүхын багшаар ажаллаа. Жэл тухай тус һургуулиин директор байгаа. Эгээл энэ үедэ тэрэнэй пропагандистын мэргэжэл шадабари хүсэдөөр харагдаа бэлэй.

1939 ондо нүхэр Шатилов Буряадай зооветеринарна институдай марксизм-ленинизмын кафедрые даагшаар оробо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнай үедэ Забайкалиин сэрэгэй округой частьнуудта комиссараар, сэрэгэй училищиин багшаар алба хээ. Дайнай дүүрэхэдэ хүдөө ажахын институдта гэдэргээ бусажа, 1947 ондо түүхын эрдэмэй кандидат болоһон байна. «РСДРП(б)-гэй түрүүшын программа зохёоһоной түүхэ» гэһэн темээр диссертаци бэшээ һэн. Коммунис партиин түүхын асуудалнуудаар 20 гаран брошюра, номуудынь хэблэгдээ.

Василий Иванович Шатилов гуша гаран жэлэй туршада Буряадай партийна организацида ба[...] гандистаар ажаллаһан [...] соо хүдөө ажахын хэдэ[...] гэжэлтэдые, партийна, с[...] дэлмэрилэгшэдые бэлд[...] һурагшад нүхэр Шатил[...] шэлөөр баян багша, хү[...] гэжэ хэлсэдэг, баяр ба[...] гэдэг.

Хүдөө ажахын инст[...] шэдэй бэшэгүүдһээ хэд[...] эндэ дурдалтай.

«Биднэр, хүдөө ажа[...] дай ветеринарна факу[...] шэд, марксизм-лени[...] асуудалнуудаар гүнзэг[...] цинүүдые уншадагайнь [...] зүрхэнэй баясхалан хүр[...]

«Залуу мэргэжэлтэ[...] жүүлхын тула хэды е[...] байгаабта, Василий И[...] һэндэтнай баярые хүр[...] гээд эрдэмтэ зоотехниг[...]

Василий Иванович Ша[...] тал багшын ажалаар хү[...] заарланагүй. Ниитын [...] эдэбхитэйгээр хабаада[...] тийна заабари оролдосо[...] гэдэг нүхэр. «Знание» [...] ряадай отделениин хүта[...] хүлэлһэн, РСФСР-эй «[...] гэмэй правлениин гэшү[...] даһан байна. Тэрэшэ[...] райкомой, городской [...] шүүнэзр, Улаан-Үдын г[...] путадаар хэдэ дахин һу[...]

Ажалай баян замаар [...]нович ябана. Питерэй [...] лай дунда, граждан да[...] соогуур хүмүүжэһэн. Ях[...] һатай. Хэды үндэр на[...] шье ажалгүй һууж[...] КПСС-эй Ленинградска о[...] шэг абалсана. Ленинэй [...] һан тухай дурасх[...] ментнүүдые эльгээхые[...] Псковһоо, Великие Лук[...] бэшэдэг.

Василий Иванович [...] габьяа үндэрөөр сэгнэ[...] нэй үбсүүндэ манай ор[...] шагнал—Ленинэй орде[...]

Ф. БАЛ[...]
1929 онһоо КПСС-э[...] тусхайта [...]

ТАБАН ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

Улаан-Үдын судна заһабарилгын заводой хүдэлмэрилэгшэд түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидээд, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан юм. Тус заводто олон жэл соо хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоһон токарь В. Ф. Инкин табан жэлэйнгээ даабари һаяшаг дүүргэбэ.

Тэрэ өөрынгөө мэргэжэлдэ залуушуулые олоор һургаһан байна. Заводой хүтэлбэрилэгшэд түрүү хүдэлмэришэнэй туйлаһан амжалтануудые үндэрөөр сэгнэжэ, мэргэжэлээрээ шалгараһан эрхим токарь гэһэн нэрэ олгожо, мүнгэн шан барюулба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрхим токарь В. Ф. Инкин (зүүн гарһаа) залуу токарь И. Алексеевтэ заабари үгэжэ байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

Сабшалан, бэлшээри һайжаруулха хоёр һара

Мартын 15 — Майн 15

Сабшалангаа горитой уһалжа, һайнаар үтэгжүүлбэл, ниитын адууһа малда хүсэд хүрэхөөр үбһэ тэжээл хуряажа абтаха гэжэ хүнүүд мэдэхэ болонхой.

Онохойн совхозой луговодууд үбһэ ногооной баян ургаса ургуулха талаар эдэ жэлнүүдтэ нилээд дүй дүршэлтэй болонхой. Жэшээлбэл, үнгэрһэн жэл совхозой гурбадахи отделениин луговод С. Шурыгин даажа абаһан сабшалангайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 18,2 центнер һайн шанартай үбһэ хуряаһан юм. Тиихэдэ үнинэй луговод С. Воробьев —17,2 центнер, Шэбэртын 392 гектар сабшалан даажа абаһан үнинэй луговод Агба-Нима Ванданов гектар бүриһөө 14 центнер үбһэ абаһан бэлэй.

— Үбһэ ногооной баян ургаса хуряаха гэбэл, нэн түрүүн сабшалангаа уһалха хаһа сагыень алдажа болохогүй,— гэжэ совхозой главна мелиоратор Иннокентий Лимидович Бочков хөөрэнэ.—Совхозоймнай луговодууд сабшалангаа гурба дахин уһалха заабаряа зүбөөр баримталдаг. Түрүүшынь уһалалга апрелиин 11—12-һоо эхилээд, майн 10-да дүүрэдэг заншалтай. Энэ үедэ бүхы сабшалангаа нэгэ удаа уһалжа үрдидэг. Июниин 10—15 хүрэтэр хоёрдохёо уһална. Сабшалангайнгаа хахад хуби гурбадахяа умдалуулдаг.

Энэ совхозой сабшалан дээрэхи хүдэлмэри технологическа картын ёһоор хазагайруулагдангүй хэгдэнэ. Тиимэһээ һүүлшынь уһалалга үбһэ хуряалгаһаа хахад һараар урид дүүргэгдэдэг юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ луговодуудай сабшалангаа уһалха сагынь хүрэжэ ерэнхэй. Сабшалан, бэлшээри һайжаруулха хоёр һарын соносхогдомсоор эндэхи луговодууд сабшалангаа модо, шулуунһаань сэбэрлэжэ, ханааб, һубагуудыень заһабарилһан. Тиимэһээ эдэнэр мүнөө хүсэд бэлэдхэлтэйгээр газараа уһалжа эхилээ.

400 гектар сабшалан уһалдаг Бомско уһалууриин системые түрбэн луговодһоо бүридэһэн М. Хомяковой хүтэлбэрилдэг звеногойхид эртэ хабарһаа эхилжэ шэнэдхэн заһабарилаа. Тэдэнэр хоёр хаалта шэнээр барижа, [...] шулуу шохойһоонь [...] газараа үнинэй уһалж[...]

Маевкын, Хуушан Х[...] шалан дээрэ мүнөө у[...] хоёр станци түлэг дун[...] гэгдэнэ. Энэ станци[...] механизаторнууд үдэр [...] даабариие хоёдоо үлү[...] гэнэ.

Гадна эндэ сабшала[...] хажуугаар наг шэбх[...] раaха хүдэлмэри [...] ябуулагдана. Энэ ажал[...] зой оньһожоруулагда[...] лиоративна отряд хэ[...] Мүнөө энэ отряд Шэб[...] лан дээрэ наг шэбхэ г[...] раажа байнхай. Мүн [...] лэ Агба-Нима Ванданов[...] рилдэг звеногойхид «ДТ-[...] тораараа 40 гектар [...] дээрэ минеральна үтэг[...] раагаа.

Онохойн совхозой [...] В. И. Ленинэй түрэһө[...] лэй ойн һайндэрые [...] эрхим амжалтаар угта[...] абаһан сабшалангай[...] бүриһөө дунда зэргээ[...] нер үбһэ хуряаха гэ[...] уялга абанхай. Эдэнэ[...] үгэдөө хүрэхэл байха.

Р. БУД[...]

Загарай.

...СПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХИНАЛТЫН КОМИТЕДТЭ

...ҮНЭЙ ШАНАРАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ ШАНГАДХАХА

...ряадай һү бэлэдхэлэй, һүнэй промышленностиин ...лениин предприятинуудта буйлуулагдадаг продук... шанар һайжаруулха тухай асуудалые Арадай хи... комитет һаяхан зүбшэн хэлсээ.

...эрөөшэ жэл управлениин мэдэлэй тоһоной заво... гаргаһан продукциин 5 процент үлүүтэйнь шана... талаар гологдоһон гэхэ гү, али урда жэлэйхи... процентээр нэмэһэн байна. Илангаяа Мухар-Шэ..., Бэшүүрэй, Баунтын, Нарһатын, Баян-Голой, Дэ... ба Могойтын тоһоной заводуудай коллективүүд ...щиингаа шанарай түлөө хүсэд оролдоногүй. ...е хөөрүүлхэ, хүргэхэ үедэ, тоһон болгожо иилүүл... урид хэгдэхэ технологиин гурим хазагайруулагда... ...рамжагүй хадагаламжада байлгагдана. Баунтын, ...тайн заводуудта муугаар хадагалагдаһанһаа шал...ан, тэндэхи тоһоной 60—70 процентынь шанар муу... байна.

...най республикаһаа гадуурхи худалдаа наймаанай ...үүдтэ эльгээгдэһэн тоһоной ехэхэн хубинь гологдо... ...гэ баримта дурдабал, Находко городто эльгээгдэ...70 тонно тоһоной 32 тоннонь муу шанартайда тоо...д, Улаан-Үдын тоһоной бааза 26 мянга гаран ...гэй яла түлөө.

...хоз, совхозуудһаа муу шанартай һүнэй ороһонһоо ...й шанар доошолдог гэжэ мүн тэмдэглэгдэбэ. Һү... предприятинуудта республикын ажахынуудай үнгэ... жэл тушааһан бүхы һүнэй 33 процентнь сэбэрэйн...лаар гурбадахи шатын, 6 процентнь амтанайнгаа ... тогтоогдомол хэмжээндэ хүрэхэгүй байгаа. Гэбэ... республикын Хүдөө ажахын министерство, районуу... ...равленинүүд, колхоз, совхозууд һүнэй шанар һай...улха, һаалиин фермэнүүдтэ ариг сэбэрые хангахын ... зохихо хэмжээ абанагүй.

...эрэ дурсагдаһан дутагдалнуудые дары усадхахын, ... тоһоной шанар эрид дээшэлүүлхын тула зохихо ... хараалжа, дары дүүргэлтэ болгохыень Буряадай ...эдхэлэй, һүнэй промышленностиин управление... Дамбуев, Гловатских) хиналтын комитет уялгал...оһо хадагалха, хэрэглэгшэдтэнь хүргэхэ гурим ха...уулһан управлениин ахалагша инженер нүхэр ... Чебунинда донгодолго соносхогдоо. Продукциин ... һайжаруулхын тула зохихо хэмжээ абаагүй, ...мениингээ мэдэлэй предприятинуудай хүдэлмэ... ...хойноһоо хиналтаяа һуладхаһанайнь түлөө управ... начальник нүхэр И. Д. Дамбуевта һануулга ...

...лхоз, совхозуудһаа ородог һүнэй шанар эрид һай...улха хэмжээ абахыень республикын Хүдөө ажахын ...истерствэдэ (нүхэр В. П. Саганов) даалгагдаа.

...эндэ колхоз, совхозуудай худалдадаг һүнэй, са...дэнэй, тоһо үйлэдбэрилгын шанарай хойноһоо ...аяа шангадхаха, энэ хэрэгтэ арадай хиналтын ...бүлэгүүдые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, муу ша... продукци гаргаһан зэмэтэй хүнүүдтэ шанга хэм...абахыень арадай хиналтын районно комитедүүдтэ ...агдаа.

...ЭБХИТЭЙ ХИНАГША

... Федорович Макаров ни... ... Итанцын леспромхоз... ... юм. Хүсэ шадабаряа ... модо бэлэдхэлдэ габша... ...аллаһан хүндэтэ Ма... ...гурбан жэлэй урда нүхэ... ...дэ үдэшөө һэн. Нии... ... коллектив соо ябажа ... Сергей Федорович ама... ... удаан гэртээ һуужа ша...

...хозойнгоо доодо склад... ...хүдэлхэ зуураа, тэндэхи ...алтын ажал ябуулгада ...р хабаадана.

...ар урадхуулагдахаар ... байһан модые гээлтэ ... оруулхагүйе оролдоноб... ...нь шалгадагби,— гэ... ... Федорович хөөрэнэ. ... хиналта, шалгалта хэ... ...рөө ябуулаа юм бээз гэ... ...рэ һанажа болоо. Теэд ...аровай үүсхэлтэ хэ... ... дүн согсолон харабал. ... зөөри хоролто, гээлтэ...алха, арьбалха талада ... туһа хүргэнэ.

...ложо, модо урадхуулха ... ойртохо бүри, тэрээн...гээр бэлэдхэл ябанаб гэжэ Сергей Федорович түрүүтэй арадай хинагшад шалгалта хэжэ, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудаар түргэн хэмжээ абхуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Ф. Макаров голой эрьедэ буулгагдаһан модоной шанар шалгажа ябана

П. ГРИГОРЬЕВ.

„Буряад үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

«ҺАЙН ГЭДЭГ ЮУБ, МУУ ГЭДЭГ ЮУБ?»

...шагтай статья манай ...тын 22-ой номерто ... байгаа.

...эбэрэй аймагай «Эр...эй гурбадахи отделе... нютагта байрладаг ... Раднаевай даадаг ота...тай. Тэндэнь түл ...д бэлэдхэлгүй, зада... Барилгын модо шэрэ... машина байхагүй. ...элбэрилэгшэд һаналаа ... Тиихэдэ тус нютаг ...һөө 10-аад шахуу ...ташье һаань, орохо ... фельдшерскэ пунктшье ... директор И. П. ...гэжэлтэд: ахалагша ... А. Фролевич, вете... В. Н. Усов гэгшэд ...атайшье һаа, гүүр...удаар үсөөн ябана. ...й, түрүү хүнүүдэй ...редхал дууланагүй, ...снууд тушаа анхара...гүй. Жэшээнь, хэдэн ... тээ хүдөө ажахын ... зоотехническэ фа...гэһэн нютагай баса... Леонтьевна Югай ...гэжэлээр хүдэлнэгүй ...һэн юм.

... хэлэгдэһэн баримтанууд шалгажа үзэхэдэ булта тодороо. Дурсагдагша статья «Эрдэм» совхозой дирекциин суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Ширдарма Раднаевай отарын хонид май һараһаа хурьгалжа эхилбэ. Мүнөө зэдэнь хурьгадай байха хашаа хорёо сум заһабарилагдаһан байна. Тиихэдэ тус отделенидэ тусхай нэгэ ашаанай шэнэ машина үгтэжэ, ажахын хүдэлмэридэ хабаадуулагдаа. Боом нютагта бани бии юм. Зүгөөр, энэ банинь гурбадахи отделениие эрхилэгшэ Дашиевай гэмээр түлигдэдэггүй байһанаа, мүнөө нютагай зон саг соогоо банидаа ородог болоһон. Фельдшерскэ пунктнь тэндэхи фельдшерэй һургуулида ошоһонһоонь бэложо, үбэлэй үедэ хаагдаһан юм. Апрель һараһаа хойшо тэндэхи фельдшерскэ пунктнь хүдэлнэ.

Татьяна Леонтьевна Югай совхозой нэгэдэхи отделениин аптекые даагшаар томилогдоо. Саашадаа өөрынгөө мэргэжэлээр хүдэлхэ болонхой гэжэ Мухар-Шэбэрэй аймагай хүдөө ажахын управлениин хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Данилов манай редакцида һаяхан мэдээсэбэ.

БУРЯАД ҮНЭН

Арадай Хиналта

№ 38

Намартаа, үбэлдөө орооһото болон бусад ургамалнуудай үрэһэ хүрэнгын шанар алишье талаарнь һайжаруулхын тулада зохихо хэмжээнүүд Тарбагатайн колхозуудта муу бэшээр бэелүүлэгдэһэн байбашье, тарилгын эхилхэһээ урид үшөө дахин хиналта, шалгалта хэгдэһэн байна.

Гадна үрэһэ хүрэнгэ шалгалтын Тарбагатайн лабораториин эрхилэгшэ, арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүн нүхэр В. К. Медведевагай үүсхэлээр колхозуудай тариалан дээгүүр лабораториин хүдэлмэрилэгшэд ябажа, үрэһэеэ тарихын урда тээ ямар хадагаламжада байлгагдааб, хэр зүбөөр хородогдооб гэхэһээ эхилээд, шалгалга хэдэг юм. Хэрэгтэй болбольнь, үрэһэнэй шанарые лабораторидоо түргэн саг соо шалгадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: лабораториин хүдэлмэрилэгшэд үрэһэ хүрэнгын шалгалта хэжэ байнад.

А. КНЯЗЕВАЙ фото.

ОЛОН ЭДЭБХИТЭДЭЙ ХАБААДАЛГАТАЙГААР

Арадай хиналтын эмхидхэлэй гол ёһон, уг зорилго, хүдэлмэри тухай Владимир Ильич Ленин РКП(б)-гэй XII съездэдэ эльгээһэн мэдээжэ бэшэгүүд, һүүлшынгээ зохёолнууд соо зааһан юм. «Коммунис общество байгуулха хэрэгтэ юун шухалаб гэхэдэ, тоо бүридхэл хиналта хоёр болоно» гэжэ Ленин бэшэнэ. Ленин багшын сэсэн мэргэн заабари бэелүүлэн, түбэй болон нютагай хиналтын зургаанууд арад зоной үргэн хабаадалгатайгаар гүрэнэй экономико ба соёл хүгжөөлгын, коммунизм байгуулгын асари ехэ түсэбүүдэй дүүргэлтын хойноһоо бүгэдэ ниитын хиналта шалгалтын ехэхэн хүдэлмэри ябуулна, урдахи зорилгонуудаа дүүргэхэ хэрэгтэнь промышленностиин, хүдөө ажахын предприятинуудта, эмхи зургаануудта тодорхой туһаламжа үзүүлнэ.

Арадай хиналтын зургаануудай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриинь улам олон зоной хабаадалгатайгаар ябуулха асуудалда парти, правительствамнай ходо халуун анхарал хандуулдаг. Үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда арадай хиналтын зургаанууд тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталан абаһан Дүрим энээниие гэршэлнэ. Арадай хиналтын зургаануудай эрхилдэг гүрэн түрын ехэ удха шанартай ябуулгые гүнзэгыгөөр тодорхойлһон тус документые арадай хинагшад, бүхы зон тон халуунаар угтаа. Дүримэй удха шанар, арадай хиналтын зургаануудай зорилгые Улаан-Үдэ городой Советскэ районой ажалшадта һайтар ойлгуулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаа, ябуулагдажашье байнхай.

Район доторнай арадай хинагшадай бүлэг, постнуудай-тоосоон, һунгалта үнгэргэгдэжэ байна. Энэ хэмжээ ябуулга эхилхэһээ урид горитойхон бэлэдхэл хэгдээ. Нэгэ баримта дурдабал, районой олон предприяти, эмхи зургаанудай партийна организацинуудайнь секретарьнарай семинарнууд эмхидхэгдээ. Арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэнэрэй районно зүблөөн болоо.

Партийна организацинуудай секретарьнар арадай хиналтын бүлэг, постнуудта коммунистнуудые бүри олоор һунгаха дурадхал оруулаа. Арадай хинагшадые һунгаһан коллективүүдэй суглаануудһаа харахада, энэ һанамжын бэелүүлэгдэжэ байһаниинь элирнэ.

Энээнһээ урда Улаан-Үдын шэлэй заводто 128 хүн хиналтын бүлэг, постнуудта һунгагдаһан һаа, харин мүнөө 203 хүрэтэрөө нэмэнхэй. Заводой арадай хиналтын бүлэгһөө гадна, цехүүдэй 13 бүлэг байгуулагдаа. Арадай хинагшадай дунда коммунистнууд, комсомолшуудай тоо нилээд олон болоо. Тобшоор хэлэхэдэ, заводой арбадахи хүн бүхэн арадай хиналтын хүдэлмэридэ хабаадана.

Улаан-Үдын горпромторгынхид хиналта, шалгалтын хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулдаг. Шэнэ һунгалтаар тэндэхи арадай хинагшадай тоо гурба дахин олошоржо, 127 хүн болотороо ургаа. Арадай хинагшадай 40 процентнь коммунистнууд юм.

Арадай хинагшадай бүлэгүүдые гол түлэб партийна бюрогой гэшүүд гү, али секретариин орлогшонор толгойлно.

Ажал ябуулгынгаа бүтэмжэтэй һайн, аша үрэ ехэтэй байхынь тула арадай хиналтын бүлэгүүд хүдэлмэреэ нарин нягтаар түсэблэжэ, предприяти, эмхи зургаанайнгаа гол анхаралые шухала асуудалнуудта хандуулха гэжэ оролдодог.

Социалис зөөриин бүрин хүсэд байлгые районой арадай хинагшадай, эдэбхитэдэй халуун хабаадалгаар шалгаха ниитын харалга үнгэрөөшэ жэлдэ муу бэшээр үнгэргэгдөө һэн. Дүн хамтадаа 122 мянган түхэригэй элдэб хоролто, үбэршэлгэ, хии гаргаша элирүүлэгдэжэ, тэдэнэй 80 процентнь нэхэгдэжэ тэхэрюулэгдээд байна.

Тэрэшэлэн ажалай журам заршамай һулаһаа үйлэдбэридэ мүн лэ бага бэшэ хохидол ушаруулагдана гэжэ харалгын үедэ тодорһон байгаа. Гиимэһээ ниитэ харалгые соносхогдоһон саг болзор соонь лэ ябуулаад хизаарлахагүй, харин саашадань үргэлжэлүүлхэ, тиихэдээ ажалай журам хаана, ямараар сахигданаб гэһэн асуудал коллективүүдэй суглаанууд, арадай хиналтын эмхинүүдэй заседанинууд дээрэ табигдаха ёһотой.

Тиин манай районой арадай хинагшад предприяти, эмхи зургаануудай коллективүүдтэ ажалай журам ямар зэргээр сахигданаб гэжэ һонирхожо, элирһэн дутагдалнуудые усадхуулха тодорхой хэмжээ хараална.

Районой промышленна предприятинуудай халаанууд хоорондын һааталһаа уламжалан, нёдондо аяар зуу мянга гаран час хүдэлмэриин саг гээгдэһэн байгаа. Хүдэлмэришэдэй хүндэтэй шалтагаангүйгөөр ажалдаа гараагүйһөө завод, фабрика, барилгын газарнуудта 2447 хүнэй хүдэлмэриин үдэр хаягдаһан, ажалһаа таһарагшадай тоо урда жэлэйхиһээ хоёр дахин олошорһон гэжэ ажаглагдана. Сабхи-һэеы гуталай фабрикада, ликёро-архиин, шэлэй, Кировэй нэрэмжэтэ заводуудта ажалай журамай илангаяа һула байһаниинь шалгалтаар элирээ.

Ажалай журам заршам һайжаруулха тухай предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ дурадхаһан һанамжануудай хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһые арадай хинагшад анхаралдаа абанхай. Шалгалта хэгдээдүй предприяти, эмхи зургаануудаар рейд эмхидхэгдэжэ байнхай.

Үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудта бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха арга боломжо, ёһото гурим хангаха хэрэгтэнь ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудта тодорхой туһаламжа үзүүлхын тула манай районой арадай хинагшад шармайн оролдоно.

М. ХАЛБАЕВ,
Улаан-Үдэ городой Советскэ районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

ШАНГА ХЭМЖЭЭ АБАХААР БОЛОО

Ажалай журам эбдэдэг ябадал республикын автомобильна транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үзэгдэнэ. Жолоошодой һогтуугаар машинадаа һуужа ябаад баригдаһан ушар олон. Хүндэтэй шалтагаангүйгөөр хүдэлмэриһөө таһарһан, гээгдэһэн баримтанууд элирүүлэгдээ.

Улаан-Үдэ хотын автотранспортын нэгэдэхи, гурбадахи предприятинуудые абаад харая. Хүдэлмэриин саг тэндэ наринаар сахигданагүй. Ажалһаа юундэ таһарһаниинышье элирүүлэгдэдэггүй байна. Юрын хүдэлмэришэдһөө гадна, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй архи уужа, ажалаа хаяжархёод, дура зоргон соогоо ябадаг ушар бии. Инженернүүд Л. Индосов, М. Карпухов, Ж. Цыремпилов гэгшэд социалис хуулиёһондо таарахагүй ябадал хэдэ дахин гаргабашье, зохихо зэмэ амасанагүй.

Инженер Индосов ажалай гурим саг үргэлжэ эбдэдэг, тэлэрүүлгын гэртэ һогтуугаар ороһон байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй сентябрьда Индосов «Сэлэнгэ» ресторанда орожо, 35 түхэригэй захил хэһэн аад, түлэхөөэ арсаһан, элдэб бэлиин шэбшэг хэлэһэн байгаа. Үлүү гараса архидажа, хүдэлмэриһөө ходо таһархалань, үнгэрэгшэ оной декабрь һарада ажалһаань сүлөөлһэн юм. «Хаһалтада ороо» гэһэн зоолэн тэмдэглэл ажалайнь дэбтэртэ хэгдэнхэй. Ямаршье һаадгүйгөөр ондоо тээ ажалда орохо болоно бшуу.

Хэһэн хүдэлмэриинь сэгнэхэдээ журамыень хараада абадаггүй ушар автотранспортын предприятинуудта үзэгдэнэ. Коллективынь хүмүүжүүлгын хүдэлмэри мууса ябуулна. Ажалай журам эблэбэшье шагнал абаһан баримта бии. Жэшээлхэдэ, нэгэдэхи автотранспортна предприятиин слесарь В. Крылов ниитын гурим эбдэһэн байбашье, үнэтэ шанда хүртөө. Жолоошон В. Сычугов хүндэтэй шалтагаангүйгөөр хэдэн үдэр ажалһаа таһарбашье, хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Жолоошон Бельков холын замда гараха автобусые нэгэ үдэр һаатуулһан аад, хүндэлэлэй самбарта байһаар. Ажалай журам эбдэһэн олохон хүнүүд коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зүүһээр. Жэшээлхэдэ, коммунис ажалай ударник ябаһан, жолоошон Н. С. Якушевский гэмтэ ябадал гаргажа, 10 хоногто һуугаад гарабашье, хүндэлэлэй самбарта бэшээтэй зандаа үлэнхэй.

Автомашинын үйлсөөр ябаха гуримые 1968 оной туршада 279 жолоошон эблээ. Тэдэнэй 193-иинь машина жолоодохо эрхэһээ хаһагдаһан байгаа. Олонхинь һогтуу ябаһан гэжэ элирүүлэгдээ.

Иимэрхүү дутуу дундануул юун дээрэһээ гаранаб гэхэдэ, тэдэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд эрид хэмжээ абанагүй. Иимэ ябадалые саашадаа яашье тэсэжэ болохогүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Б. БАШЕЕВ,
республикын прокуророй туһалагша.

ҺАНАА АМАР ҺУУДАГГҮЙ ХҮН

Нюргалиг үндэр, буурал сагаан толгойтой, шанаархуу нюуртай хүнтэй уулзажа, гурбан үгэ андалдаадхихадаа, ажабайдалай «халуун шулуу» долёоһон хүн гэжэ хүрэһөөр лэ ойлгохоор. Гэрэйнгээ баруун таһалга соо урданай хэтэ хутага хоёрые анхаралтайгаар шэнжэлэн үзэжэ байтараа бодоод, арбан наймадахи, арбан юһэдэхи зуун жэлнүүдэй үеэр буряад эхэнэрнүүдэй гоёжо зүүдэг һиихэ, үмдэдэг тойробшо малгай тусхай туулмаг сооһоо гаргаад:

— Иимэ юумэнүүдые суглуулаа болодог хүм даа. Музейдээ абаашажа табихам бэшэ аал даа,— гэбэ.

Тугаар һаяшаг Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой хизаар ороноо шэнжэлэлтын музейдэ ошожо хараһанаа элсэр һананаб. Ехэтэ һонирхогдоо һэн. Мэдээгүй хүнэй үүдэ татажа оробол, залд гэхээр. Хоёр метр шахуу үндэр томо баабгай амаа ангайлгаад, амиды юумэ мэтэ урдаһааш хаража байха. Саада тээнь хүбшэ тайгын эгээл һайхан амиталай нэгэн—буга харагдана. Олон һалаатай эбэрээ һархайлгаад, урагшаа үлын татажа шэхээ дэрбылгэнхэй, шагнаархан зогсонги. Хурса һоёотой бодон гахайнууд, шоно, үнэгэн, һолонго, хэрмэн, доргон, гүрөөһэн—урдаһааш гэтээд, өөрынгөө абари зангые альган дээрэ байһандал харуулна. Зэргэлээд байдаг нүгөөдэ таһалга соонь ороходо, үнгэ бүриин шубууд... Һурагшадһаа байтатай ехэшье хүнэй һайшааха юумэн тэндэнь олон.

Эдэ бүгэдые Тогоши Данзанович суглуулаа, эмхидхээ юм. Нютагайнгаа шубуудые, ан гүроөл, арьяатан араатадые музейдэ табихын тула бүү үргэлжэ оло дахин ойдо гансаараа гараһан, агнуушадааршье ябалсаһан байха.

Нютагай баяшуулай хэрзэгы шэрүүн, хомхой хобдог абари зан харуулһан зурагуудые уран зураашадта зуруулжа, хананаар үлгүүлэнхэй.

— Урданай зоной үмдэдэг хубсаһа хунар, гоёолто зүүдхэл, гэрэй хэрэгсэлнүүдые суглуулжа байнаб. Залуу үетэн һонирхохо, элинсэг хулинсагуудынай ямар хубсаһа үмдэдэг, ямар амһартанууд соо эдеэ хоолоо хэдэг байгааб гэжэ мэдэхэ бшуу,— гээд омогорхоһон янзатайгаар хөөрэнэ.

Тогоши Данзанович Данзанов үнинэй пенсидэ гараһаншье һаа, түрэлхи колхозойнгоо эгээ эдэбхитэй арадай хинагшадай нэгэн юм. Дутуу дундануудтай хэзээдэшье эбсэжэ шададаггүй. Малшад механизаторнуудай байдаг газарнуудаар ябажа, ажал хүдэлмэреэрнь һонирхолог, дутуу дундануудаа түргэн усадхалгадань туһалдаг.

Ургаса хуряалгын түлэг хаһа ябажа байба. Тогоши Данзанович хубиингаа машинада һуужа, үглөөгүүр эртэ таряанай поли гараа һэн. Комбайнууд таряан далай соогуур тамарна. Алтан шаргал орооһон бункераар урдана. Түрүүшын хоёр комбайн яһала һайнаар хуряана гээд элирхэйлбэ. Гурбадахи комбайнай мүртэ ороходоо, бага багаханаар алхарһан ороохо обёороод, машинаяа тэрээн тээшэ сэхэ залаба. Комбайн байлгаад:

— Нүхэ-эд! Энэ юундэ ороохоёо гээжэ ябана гээшэбта?

Һүлэршэг нюдэтэй комбайнер хүбүүн хүлисэл гуйба. Арбаад гектар газарта гээһэн ороохыень комбайнерта түлүүлхэ шиидхэбэри гаргуулаа һэн.

Үшөө нэгэ иимэ ушарал болоһон байна. Галуута нуурһаа Тельман колхоз шулуу нүүрһэ асардаг юм. Ямар нүүрһэнэй буулгагдаһаарнь Тогоши Данзанович үргэлжэ һонирхожо байдаг. Хорёод тонно шулуу нүүрһэнэй хахадынь юрын шулуун байгаа гэжэ дуулахадаа, тэрэ доронь хэмжээ абхуулха гэжэ оролдоһон, Галуута-Нуурай шахтын арадай хинагшадай комитедэй түрүүлэгшэтэй уулзажа, шалгалта хэхыень гуйһан байгаа. Тиигэжэ 10 тонно шулуунайнь орондо һайн шанартай нүүрһэн эльгээгдээ һэн.

Иимэ жэшээнүүдые дурдаха болоһаа олон лаб даа. Пенсионернүүдэй дундаһаа Тогоши Данзановичые арадай хинагша лэмы болгоогүй байха. Ажабайдалай баян дүй дүршэлтэй болонхой хүн шуу. Удаан саг соо колхозой партийна организациин секретаряар, түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлһэн. Хэзээдэшье һанаа амархан һуужа шададаггүй хүн гэжэ алдаршанхай. Колхозойнгоо улам ехээр хүгжэхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй оролдодог, үнинэй коммунист Тогоши Данзанович Данзанов гүрэл түрынгөө зүгһөө олон орден, медальнуудаар шагнагдаһан, СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар хэдэн удаа һунгагдаһан байха.

Тогоши Данзановичтай тиихэдэ хүсэл хужарлажа хөөрэлдөөшьегүй бол, тэрээн тухай һайн һайхан олон юумэ мэдэжэ абаа бэлэйб. Галуута нуур ошохоёо лараба.

— Хожом уулзахадаа үшөө һайса хөөрэлдэхэбди даа,— гээд Тогоши Данзанович найдуулаа һэн.

Тиимэ даа, олые хараһан, үзэһэн энэ ута наһата үбгэнтэй дахин уулзажа, үшөө һонин юумэнүүдые мэдэжэ абаха хүсэл түрэһөөр.

Ц. ХАМАЕВ.

Халаахай

ХЭН ХАРЮУСАХАБ?

Таагдашагүй таабари гэжэ хомор байдаг. Афанасьева тэрэ үдэртөө дуугай ябаба. Магазинда ороһон рюмкэнүүдые хайшан гээд үнэтэйхэн сэнгээр худалдахаяа бодомжолоо бшуу. «Таагдашагүй таабаритай» болооб гэжэ һанаа ха. Магазиниие даагшань амаралтада гараад, орондонь өөрөө үлэбэ. Хэншье заабари, захиралта мүнөө үгэжэ шадахагүй. Суг хүдэлдэг наймаалагша Ряжскаяда хандаба.

— Нүхэр, нэгэ иимэ таабари һанааб. Хэлэхэм гү? Хэндэш дуулгахагүйб гэжэ үгэеэ үгэ. Афанасьевагаа хахад үгэ дээрэһээнь ойлгодог болоһон Ряжская:

— Хэндэш хэлэхэгүйб,— гэжэ ама алдаба. Ээдэйнгээ таабариие таадаг болошоһон рюмкэнүүд хүнэй үгөөр дуугаржа шадахагүй байһандаа гэмшэнэ, өөһэдынгөө «хэлээр» уйдхар гашуудал тухайдаа шэбнэлдээд лэ һалана. Ээдынь «харанхы хэрэгээ» ябуулжа, «таагдашагүй таабариингаа» түрүүшын асуудал шиидхэбэ. 50 мүнгэнэй сэнтэй бишыхан рюмкэ 69 мүнгэтэ болоодхёо. Харин 79 мүнгэтэ томо рюмкэнүүд 1 түхэриг 12 мүнгэтэ гэжэ тоологдобо.

— Наймаа найман хүлтэй юм. Зобохо юумэ үгы,— гээд Афанасьевань нүгөөдынгөө һанаае тэгшэлбэ. — Рюмкэнүүдээ амяарынь худалдабал, барышатахагүй б д и. Мартын найман болохоёо байна ха юм. Блюдэнүүдтэйнь суг бэлэг болгон худалдая.

— Яахань даа,— гээд Ряжская зүбшөөбэ. Наймааниинь хурдан гүйсэтэй байжа, «охорхон бодолтой», хобдог зантай хоёрой эльгэ зүрхэ баясааба. Гурбахан хоногой туршада 99 түхэригэй 270 рюмкэ, блюдэ худалдагдаад байгаа. Хэды хонохоло, хара хэрэгыень хүн зон хуу мэдэбэ. Аймагай дотоодын хэрэгэй таһагташье дуулдалай.

Афанасьева, нэгэтэ үглөөгүүр ерэхэдээ, хүнэй танишагүй хүхэ сагаан болошоод байба.

— Таагдаа, мэдэгдээлди... Яаха гээшэбибди? — гэжэ шэшэрһэн хоолойгоор дуугарба.

Энэ үедэнь милициин мүрдэгшэ богоһынь алхан ороод:

— Хэһэн хэрэгэйнгээ түлөө харюусаха хэрэгтэй. Болоһон юумые сэхэ руунь хэлэгты,— гэбэ.

Афанасьева Ряжская хоёр үнэнөө үшөөл хэлэхэ дурагүй, үнэгэн һүүл хүдэлгэхэ һанаатай:

— Сэнгынь мэдээгүйлди,— гэлдэбэ.

Магазинай хорёогой газаа тээ, угаадһа хаядаг газарта, тэдэниие дахуулжа абаашаха баатай бологдоо. Айһан, тэбдэһэн мэхэшэд мүрөө сагаалхын тула, аржагар сэнтэй үлэһэн хэдэн рюмкэ тэндэ абаашажа хаяа бшуу. Юуншье гэжэ арсаха аргань һалаа.

Ажал хүдэлмэриһөөнь тэдэниие сүлөөлхэ асуудалай табигдаашье һаань, Кабанскын сельпогой түрүүлэгшэ Елоуркин дали дороо абажа, али болохо аргаар хамгаалхые оролдоно. Иимэ ябадалые хэрэгсээнгүй орхижо болохо аал?

А. КАБАНОВ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

МОДО ТАРИНА

Хяагтын лесхозой хүдэлмэришэд газарай хүрьhэнэй нуралгые зогсоохо зорилготойгоор жэл бүри ой модоной талмайе үргэдхэжэ, модо таридаг байна.

Тэдэнэр нёдондо гансахан «Пограничный» совхоздо 45 гектар газар дээрэ сагдуулнуудые тариhан, 500 гектар газарта элhэ тогтооhон юм. Тиихэдэ Хяагтын совхоздо 57 гектарта модон таригдаhан, 83 гектар дээрэ элhэн тогтоогдоhон байгаа.

Аймагай ой модоной хүдэлмэришэд мүнөө жэлдэ 180 гектар газарта сагдуулнуудые hуулгаха зорилготой. Тиихэдэ 58 гектарhаа отологдоhон ойн hуурида нарhан модо тариха байна.

Мүнөө үедэ Табангууд, Үлэнтэ, Харьяаста гэхэ мэтэ нютагуудаар модо тарилга түлэг дундаа ябуулагдана.

С. КЛИМОВ.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРБЭ

Кабанскын аймагай эд хэрэглэгшэдэй союзай коллектив hаяхан воскресник эмхидхэhэн байна. Тус воскресникгэ хамтадаа 24 хүн хабаадалсажа, 22 тонно хартаабха илгаад, мэшээгтэ хэжэ ябталаа. Илангаяа Е. К. Битюцкая, Н. А. Сокольникова, Е. И. Округина, Л. Я. Белоусова, В. М. Родьева, В. С. Шарина, Г. В. Шигина гэгшэд ехэ эдэбхитэйгээр ажаллажа, 370 мэшээг хартаабха илгаhан байна. Тиихэдэ нүхэр А. Г. Мезенцев, В. Ш. Доржиев, М. И. Селиванов, Г. Б. Кондратьев болон бусад мэшээглэгдэhэн хартаабха гурбан метр тухай үндэртэйгөөр ябталаа.

hаяар шэлэгдэжэ илгагдаhан хартаабха Примориин хизаарай ажалшадта эльгээгдэхэ юм.

А. БУСУРМАНОВ.

ЗАНШАЛТА ХОРИДОХИ...

Май hарын түрүүшын амаралтын үдэрнүүдэй нэгэндэ үнгэргэгдэдэг, «Буряад үнэн» газетын кубок, шагналда хүртэхэ заншалта — хоридохи эстафетын үдэр энэ жэлдэ илангаяа дулаан байжа, хүн зон үйлсэ, талмай бүхэндэ олоороо суглараа, хүбүүд, басагадай хурдан солбониие хаража урмашаа, баясаа. Мүрысөөндэ хабаадахаар сугларhан команданууд жагсаагдаад, урилдахаар бэлэн болоhон тухай мүрысөөнэй судья нүхэр Афонинэй элидхэhэнэй удаа, үдэрэй 12 часта урилдаан эхилбэ. Найман жэлэй hургуулинуудай спортсменүүдэй дунда шанга тулалдаан болоо. Эстафетэ дамжуулхаар урилдаанай харгыда гараhан 6, 38, 10, 43, 49, 26-дахи hургуулинуудай басагад нюдэ сабшаха хоорондо эстафетэеэ абалсаад, саашаа харайлдана. Үнгэрэгшэ жэлдэ 49-дэхи hургуулиин басагадай команда эстафетэеэ найман минута 04,2 секунда соо асаржа, газетын шанда хүртөө hэн. Харин мүнөө жэлдэ газетын дамжуулгын кубогые зургаадахи hургуулиин басагадай команда абаха болоhон байна. Этап бүхэндөө булташые ахиhан эдэнэр хамта дээрээ найман минута 11,03 секунда саг харуулжа, түрүү hуури эзэлээ. Удаадахи hууринуудые 38, 10-дахи hургуулиин басагад эзэлбэ.

Эдэнэрэй удаа урилдаха стартда хүбүүд дуудагдаа. Эдэнэр басагадhаа дутуугүй түргөөр гүйхые оролдон, ана мана харайлдаhаар хараа далда оробо. Али hургуулиинхид түрүүлхэнь гээшэб гэhэн харюу хүлеэгшэд байд гээд лэ урилдаанай харгы руу хараашална. Тииhээршье байтар хурдан солбон түрүүшын гурбан хүбүүд харагдаад «манай hургуулиинхид» гэлдэн зарим манууул шаг шууяа табилдана, «Ура-а! хашхаралдана. Булташаа урид финишэй лентэ таhалагша хэн бэ гэхэдэ, 39-дэхи hургуулиин hурагша Александр Кудяков байшоо. Тэрэнэй команда урилдаха зайгаа зургаан минута 49,1 секунда соо гаталжа, түрүүшын hуури эзэлээд, дамжуулгын кубогта хүртөө. Эдэнэрэй команда үнгэрэгшэ жэлдэ хоёрдохи hуури эзэлhэн юм. Эрхимлэгшэhээ хорёод секундаар хожомдожо ерэhэн 38, 49-дэхи hургуулинуудай команданууд удаадахи хоёр hуури эзэлээ.

Эдир спортсменүүдэй hүүлээр арбадахи классуудай hурагшадай дунда баhал шанга тулалдаан эхилжэ, урилдаанай үрэ дүн уданшьегүй соносхогдобо. Мүрысэhэн басагадай дундаhаа 13-дахи hургуулиинхид энэ жэлдэ түрүүлээ. Жэл бүхэндэ эрхимлэдэг 65-дахи hургуулиин басагадай команда хоёрдохи hуурида гараба. 42-дохи hургуулиинхид 3-дахи hуури эзэлээ. Хүбүүдэй дунда болоhон шанга тулалдаанда 35-дахи hургуулиин hурагша Петр Степанов үетэн нүхэдhөө урид финишэй лентэ таhалжа, командаяа түрүү hуурида гаргаhан байна. 46-дахи, 1-дэхи hургуулинуудай команданууд удаадахи hууринуудые эзэлээ.

Табадахи урилдаанай болоходо, техникумүүд ба училищинуудай hурагшад хоорондоо hорибо. Мүрысөөнэй дүн гаргахада, багшанарай училищиин нэгэдэхи команда эгээл hайн саг харуулжа, дамжуулгын кубок, грамотануудые абаха болоо. Ингэжэ эдэнэр дамжуулгын кубок гурбадахи жэлээ таhалгаряагүй абаба бшуу. Хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые индустриальна, медицинскэ училищинуудай команданууд эзэлhэн байна. Эрэшүүлэй дунда болоhон тулалдаанда индустриальна техникумэй hурагша Николай Иванов эстафетэеэ бултанhаа түрүүлэн фиништэ асаржа, командаяа эрхимүүдэй тоодо оруулаа. Хэлхээ холбоо-электротехникумэй, лесотехническэ техникумэй түлөөлэгшэд удаадахи хоёр hууринуудые эзэлhэн.

Үйлэдбэриин коллективүүдэй, институдуудай командануудай дунда баhал шанга тулалдаан эхилээд, мүрысөө харахаар ерэгшэдые hонирхуулаа. Эхэнэрнүүдэй дундаhаа нёдондо, урзанда эрхимлэhэн Зүүн Сибириин технологическа институдай команда дахинаа шалгаржа, дамжуулгын кубок абаха болобо. Мүрысөөн бүхэндэ хоорондоо ана мана тулалдадаг Васса Перелыгина Евдокия Ли хоёр финишэй лентэдэ адли шахуу хүрэхэжэ ерэбэшье, Вассань лентэеэ урид дайража эрхимлээ. Тиин Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай команда хоёрдохи, хүдөө ажахын институдайхид гурбадахи hууринуудые эзэлhэн байна. Үйлэдбэриин коллективүүдhээ модо болбосоруулдаг мебельнэ комбинадай эхэнэрнүүдэй команда түрүү hуурида гараба. «Индпошив» комбинадай, Ленинэй орденто мяхаконсервын комбинадай команданууд удаадахи hууринуудые эзэлээ. Эрэшүүлhээ модо болбосоруулдаг мебельнэ, мяха-консервын комбинадуудай, геологуудай команданууд түрүүшын гурбан hуури эзэлжэ, эрхимлэгшэнь — дамжуулгын кубогта, нүгөөдүүлынь газетын грамотануудта хүртөө.

Институдуудай эрэшүүлэй командануудай дунда болоhон урилдаанда Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай түлөөлэгшэ Валерий Бражник нүхэдhөө урид фиништэ хүрэжэ, командаяа түрүү hуурида гаргаа. Багшанарай институдай команда зайгаа зургаан минута 11,4 секунда соо гаталаа. Энэнь үнгэрэгшэ жэлдэ эдэнэрэй харуулhан сагhаа дүрбэн секундаар үлүү hайн болоhон байна. Хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые Зүүн Сибириин технологическа институдай, багшанарай институдай хоёрдохи команданууд эзэлээ.

«Буряад үнэн» газетын заншалта, хоридохи мүрысөөн дүүрэжэ, эрхимлэhэн командануудта дамжуулгын кубок, грамотанууд барюулагдаа. Олон спортсменүүдые хабаадуулhан «Спартак» бүлгэмдэ мүн лэ дамжуулгын кубок барюулагдаhан байна.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Зурагууд дээрэ: 1. Дээдэ hургуулинуудай спортсменүүдэй дундаhаа эрхимлэhэн Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай түлөөлэгшэ Валерий Бражник финиш дээрэ. 2. Урилдаанай зүргэ дээрэ. 3. Эстафетэ дамжуулжа байhан үе.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ТАСС-ай СПОРТИВНА ЛЕНТЭhЭЭ...

УРИЛДААН. «Правда» газетын шанда хүртэхын түлөө урилдаанда РСФСР-эй түлөөлэгшэд командын түрүү hуури эзэлбэ. Украинынхид хоёрдохи, Литвагай ССР-эй команда гурбадахи hууринуудта гараа.

Мүрысөөнэй судейскэ коллегиин мэдээсэhэнэй ёhоор, автономито республиканууудай коллективүүдэй дундаhаа — Буряадай урилдаашад, хүдөөгэй спортсменүүдэй дундаhаа — Литвагай «Немунас» гэжэ бүлгэмэй урилдаашад шалгараа. Тиихэдэ хото городуудай командануудhаа свердловскынхид түрүүлбэ.

ХОККЕЙ Байгша оной hүүлшын мүрысөөндэ Москвагай «Спартак» ЦСКА командые 3:1 тоотойгоор шүүжэ, ороной чемпион болоо. ЦСКА хоёрдохи hуурида гараба. Москвагай «Динамынхид» бронзо медальда хүртөө. Воскресенскын «Химик» — дүрбэдэхи, Свердловскын «Автомобилист» — табадахи hууринуудта гараа. Тиихэдэ Москвагай «Крылья Советов» команда зургаадахи hуури эзэлбэ.

БАРИЛДААН. Дүрэ буляалдалгаар Тегеранда болоhон уласхоорондын мүрысөөндэ совет барилдаашад дүрбэн алтан, гурбан мүнгэн, хоёр бронзо медальнуудта хүртэбэ. Али Алиев, Юрий Шахмурадов, Андрей Цховоебов болон Владимир Гулюткин гэгшэд алтан медальнуудые абаа.

ШАТАР. Эхэнэрнүүдэй дундаhаа дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй арбадахи уулзалгадаа Нона Гаприндашвили Алла Кушнирые шүүбэ. Тиин Гаприндашвили 6,5:3,5 тоотойгоор түрүүлжэ ябана.

БОКС

ГОНГ ЗЭДЭЛБЭ

Үсэгэлдэр Улаан-Үдын спортын ордон соо тусхай мэргэжэлэй дунда hургуулинуудай hурагшадай дунда боксоор республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхилбэ. Энэ мүрысөөндэ Улаан-Үдын хүдөө ажахын, лесотехническэ, авиационно, түмэр замай болон Хяагта хотын гидромелиоративна техникумэй hурагшад, хамтадаа табан командын табяад эдир боксер хабаадалсана.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр 21 эдиршүүл рингдэ гаража тэмсэхэ байна. Түгэсхэлэй мүрысөөндэ урда үдэрнүүдтэ шалгарhан спортсменүүд гаража, республикын чемпионой нэрэ зэргын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ, — гээд мүрысөөнэй ахалагша судья, боксоор мастерта кандидат Борис Доржиев хэлээ hэн.

Манай корр.

ГЛОГУВЕ ГОРОДТО МИТИНГ БОЛОО

ВАРШАВА. (ТАСС). Баруун ба Хойто газар нютагуудай неделиин Польшодо үнгэргэгдэжэ байhантай дашарамдуулагдажа, Глогуве городто митинг болоо. ПОРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат ПНР Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо П. Ярошевич митинг дээрэ үгэ хэлээ. Бонной үhөө нэхэхэ эрмэлзэлгэтэй политикые тэрэ шүүмжэлhэн байна. Польшо тушаа ФРГ-гэй политика мүнөө хүрэтэр хубилаагүй. Имагтал поляк арадай hэргэмжые мохооруулхын тулада тактикань хубилаа гээд П. Ярошевич мэдүүлhэн байна.

Советскэ Союзтай, бүхы социалис оронуудтай холбоотой байха гээшэ манай бээ даанхай байдалай, хилэнүүдэймнай ойроо хүртэшэгүй байлгын дүхэм нүхэсэл болоно. Тиимэhээ аха дүү социалис оронуудтай, Варшавска договорой ба СЭВ-эй гэшүүн гүрэнүүдтэй политическэ, экономическа, сэрэгэй холбоо барисаа бэхижүүлхые бидэнэр эрмэлзэнэбди гээд П. Ярошевич хэлээ.

ФРГ-дэ үhөө нэхэхэ эрмэлзэлгэнүүд шангадана, уласхоорондын асуудалнуудые дай хэжэ, бусадай газар булимтаржа, заналта ба алалга хюдалга хэжэ, шиидхэхэ hэдэлтэ американ империализм, тэрэнэй туhамаршад Урда Вьетнамда, Израильда хэнэ. Иимэ эрхэ байдалда нэгэн эрмэлзэлгэтэй, уг зорилготой ба суртал бодолтой социалис оронуудай харилсаа холбоон шиидхэхы удха шанартай гэжэ бидэнэр ойлгонобди гээд үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлhэн байна.

Сеймэй ба арадай соведүүдэй болохоёо байгаа hунгалтануудта арадай эрхим түлөөлэгшэдэй кандидатуранууды дэмжэжэ, партиин дотоодын ба гадаадын политикые hайшаахыень сутларагшадые үгынгөө түгэсхэлдэ П. Ярошевич уряалаа.

КОМПАРТИИН КАНДИДАДУУДАЙ АМЖАЛТА

ЛОНДОН. (ТАСС). Урда Уэльсэй муниципальна соведүүдэй hунгалтын болоходо, Великобританиин Компарти амжалта туйлаа. Коммунист Гордон Дженкинс Пит (Урда Уэльс городто) лейборис кандидадые илаа, хоёр коммунист Глинкоругта, гурбан коммунист Ронтын нугада муниципальна советнигүүдээр hунгагдаа. Бирмингем, Ковентри, Ливерпуль гэхэ зэргын Англиин хэдэн городто коммунистнуудай түлөө үгтэhэн дуунай тоо нилээд олон болоо.

Англида неделиин турша соо болоhон муниципальна hунгалтануудта лейборис парти дахяад горитойгоор урагшагүйдөө. Гулль, Суиндон, Ньюпорт болон бусад городуудые оруулалсан. Англиин 20 гаран томо городуудай муниципальна соведүүдтэ лейбористнууд хиналта хэжэ шадахаяа болёо.

ПАТРИОДУУД АМЖАЛТАТАЙГААР ДОБТОЛБО

ХАНОЙ. (ТАСС). Лонткхань провинцида ябуулга хэдэг Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд Тыкчыонг районhоо баруун-урагшаа 7 километртэ Сайгон сэрэгүүдэй 18-дахи дивизиин 43-дахи полкын подразделенинүүдэй нэгые майн 8-да гэнтэ добтолоо. Тэрээнhээ уламжалан, дайсанай талаhаа 200 хүн алуулhан, шархатаhан байна гээд Освобождение гэжэ хэблэлэй агентствын мэдүүлгэдэ үндэhэлэн, ВИА агентство дамжуулна. Тэрээнhээ гадна, Урда Вьетнамай патриодууд олон буу зэбсэг, hомо хэрэгсэл буляажа абаа.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

ХИЛЫН СААНАhАА

АМЕРИКАН ҮГЫТЭЙШҮҮЛЭЙ ЭРИЛТЭНҮҮД

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-дахи үлэсхэлэн байдалтай ёhотойгоор лэ тэмсэхэ, Вьетнамдахи эзэрхэг түримхэй ябуулгые дары түргэнөөр болюулха. Ракетэhээ хамгаалха хэмжээнүүдтэ гаргаша хэхэhээ арсаха гэhэн эрилтэнүүдые ниислэлдэ ерэhэн үгытэйшүүлэй түлөөлэгшэд — ороной элдэб районуудай ба үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд хэhэн байна.

Мартин Лютер Кингын хэрэг үргэлжэлүүлэгшэ, «Урда зүгтэхи христианска хүтэлбэриин конфедераци» гэжэ организациин ударидагша Ральф Абернети гэгшын хүтэлбэреэр тэдэнэр правительствада дахяад хандажа, хэдэн олон миллион үгытэй үлэсхэлэн американецуудта туhаламжа үзүүлхыень уряалаа.

ШЭНЭ ТҮХЭЛЭЙ НАЦИСТНУУДАЙ СЪЕЗД

ШТУТГАРТ, майн 12. (ТАСС). Национал-демократическа партиин съездын түгэсхэлэй заседани дээрэ «ФРГ-гэй арадта хандалга» баталан абтаа. Энэ хандалга шовинизмын ба коммунизмда эсэргүү үзэлөөр нэбтэрэнхэй.

Съезд дээрэ НДП-гэй правлениин түрүүлэгшэ Адольф фон Тадден дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ

ИТАЛИДАХИ ХАРХИС ХҮСЭНҮҮДЭЙ hАНААШАЛГАНУУД

Италида политическэ байдал hүүлэй үедэ эрид ехээр шахардуу шанга болоо. «Зүүнэй үзэл баримталдаг центрэй» мүнөөнэй правительственэ коалици христианско-демократическа, социалис ба республиканска партинуудые нэгэдүүлдэг юм. Улам түргэнөөр урган хүгжэжэ байhан хүдэлмэришэнэй ба демократическа хүдэлөөнүүдые удааруулха бэзэ гэжэ өөртэнь найдагдаhан найдабариень энэ коалици харюулжа ороймдоошье шадаагүй. Тиимэhээ Италиин политическэ ажабайдалта эгээн лэ хархис хүсэн — итальян шэнэ түхэлэй фашизм хабааралсадаг болоо.

Итальян социалис хүдэлөөн (ИСД) гэжэ шэнэ түхэлэй фашис парти мүнөө эдэбхитэйгээр ябуулга хэдэг болоо. Тэрэнэй гэшүүд демократическа организацинуудта хамаатай гэр байшангууд соо тэhэлэлгэнүүдые хэнэ, түрүү үзэл бодолто хүсэнүүдтэ эсэргүү бусадшье ябуулгануудые хэхээ сээрлэнэгүй.

Шэнэ түхэлэй фашистнуудай зоргоороо аашалалдажа байхадаашье засагаархид хаража байhан аал, олон ушарта хэмжээ абанагүй. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм дэлгэрүүлхэгүй» гэhэн уряатайгаар Римдэ шэнэ түхэлэй фашистнуудай сугларалга эмхидхэжэ, тэрээндэ Муссолиниин засаг түрые урдань дэмжэгшэд, мүн ИСД-гэй гэшүүд болоhон бүри залуухан хүнүүд хабаадалсаа. Тэдэнэй нилээд олониинь хамсыдаа хас тамгатай хара самсануудые үмдөөд ерэhэн байна.

Демократическа хүсэнүүдэй ябуулга хэжэ орохыень баадхаха, тиигээд эдэ хүсэнүүдые хашаха хэhээхэ хэмжээнүүдые абалгала зүбтүүлхэ зорилгоор энэ фашис демонстрациие засагаархид зүбшөөhэн байгаа гээд «Унита» газетэ бэшэнэ. Гэбэшье ажалшад хара самсатанай амыень татажа шадаа. Коммунистнуудай, зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй бусад түлөөлэгшэдэй эмхитэйгээр ябуулга хэhэнэй ашаар полици энэ эртэ урдын городой үйлсэнүүдээр фашистнуудай жагсаалаар гаража ябахые хорихо баатай болоhон байна.

Римдэ фашис митинг үнгэргэлгые хэн, юундэ зүбшөөгөөб гэhэн асуултатайгаар компарти ба пролетарска нэгэдэлэй итальян социалис партиhаа парламентын депутадууд дотоодын хэрэгүүдэй министртэ хандаа.

Гэбэшье засагаархид харюу үгэхээ яаранагүй. Энэнь тушаан болоhон ушар бэшэшье байжа магад ха. Жэшээлхэдэ, гол түлэб ИСД-гэй гэшүүдhээ бүридүүлэгдэн нюуса полициин тусхай подразделени Италида байгуулагдана гээд бараг бараг журналистнууд мэдээсэhэн байна. hүйдхэлтэ хүдэлмэри хэхын тулада политическэ, профсоюзна болон залуушуулай организацинуудта шурган орохо зорилго энэ подразделениин агентнүүдэй үмэнэ табигдана. Томо промышленнигуудай болон нүлөө ехэтэй сэрэгэйхидэй зарим хүбиинь сэрэгэй хархис урбалта хэжэ шадахаар хүсэнүүдые эмхидхэхэ hэдэлгэ дахяад гаргана гээд газетэнүүд мүн лэ мэдээсэнэ. 1964 оной зун иимэ урбалта хэхэ hэдэлгэ Италида гаргагдаhан байгаа.

Италиин демократическа хүсэнүүд хархис этэгээдүүдэй мэхэ гохын хойноhоо hэримжэтэйгээр алаглан харана, өөhэдынгөө зэргые нягтаар жагсаана, республиканска конституциие, эрхэ сүлөөе хамгаалан ямаршье үедэ бодон жагсахаар зэhэнги бэлэн байна.

КОЛОНИАЛЬНА ГУРИМ УСАДХАХА АСУУДАЛ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭЛГЭ

Колони оронуудта ба арадуудта бээ даанхай байдал олгохо тухай Декларациие бэелүүлхэ талаар ООН-ой тусхай комитедэй (24 ороной түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн комитет) тусхай нүүдэл сесси Конгын Демократическа Республикын ниислэл Киншаса городто майн 5-да хүдэлмэреэ эхилhэн байна. Энэ деклараци Советскэ Союзай үүсхэлээр ООН-ой Генеральна Ассамблейгээр баталан абтаа hэн. Комитедэй гэшүүд түрүүшын хэдэн заседанинуудые Киншасада үнгэргөөд, удаань Лусака (Замби) болон Дар-Эс-Салам (Танзани) ошохо байна.

1962 онhоо эхилэн комитет нүүдэл сессинүүдые хэдэг болонхой. Эдэ сессинүүдэй үедэ тэдэнэй гэшүүд национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, дарлагданги арадуудай түлөөлэгшэдтэй сэхэ холбоо тогтоохо, hанамжануудыень шагнаха арга боломжотой байдаг.

Тиихэтэй хамта, колониальна гурим усадхаха хэрэгтэ комитедэй бүхыдөө, гэрэнэй гэшүүн бүхэнэй хэр үнэн сэхээр хандадаг байhыень шалгаха арга нүүдэл сессинүүд олголсоно. 24-нэй комитедтэ ородог колониальна гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд дарлагданги арадуудые хамгаалха зорилготой резолюцинуудай баталан абтахада, нэгэн гэбэл арсажа дуугаа үгэдэг, үгышье hаа, дуугаа үгэхэhөө «hаналаа баридаг» заншалтай гээшэ. Тэдэнэр комитедэй хүдэлмэридэ хабаадалсахаhаа олон ушарта арсажа, колониальна асуудалнуудые шиидхэлгэдэ өөhэдынгөө правительствануудай хабаадалсахые хүсэдэггүй байhан тухайнь дахин дахин hануулжа үгэдэг байна бшуу.

Мүнөөшье иимэ ушар тохёолдоо. Комитедэй ээлжээтэ сессиин Африкада нээгдэхэдэ, Холбоото Штадуудай болон Англиин түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадалсахаhаа арсаа. Энэньшье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, 24 ороной түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн комитет Африкадахи колониально-расис засаг түрэнүүдые усадхаха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ бшуу. Эдэ засаг түрэ США-гай ба Англиин ханинар гү, али НАТО-гой талаар нэгэн hаналтадынь байдаг юм.

Колониализм бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда ехэ аюултай байhан зангаараа гээд Киншасадахи сессиие нээхэдээ, Конгын Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Жюстен Бомбоко онсолон тэмдэглээ. Гэхэтэй хамта, колониализмын Африкадахи hүүлшын түшэг тулгуурнин хүмэрин унаха, дулдыданги арадуудай эрхэ сүлөөтэй болохо сагынь ойртоо гэжэ найдажа байhанаа министр элирхэйлэн мэдүүлээ.

Португалиин колонизаторнуудта НАТО-той оронууд сэхэ туhална гэжэ комитедэй заседани дээрэ хэлэгдэhэн үгэнүүд соо гэмнэлгэ хэгдээ. Анголодо португалиинхидhаа буляажа абтаhан диилэнхи олонхи буу зэбсэгүүд тэдэндэ Холбоото Штадуудhаа, ФРГ болон бусад баруун гүрэнүүдhээ үгтэhэн байна гээд комитедэй заседанинууд дээрэ хэлэгдэhэн байха юм.

Африка түбидэ Урда-Африкын Республика ба Родези гэхэ зэргын расис түрэнүүдэй мүнөө хүрэтэр оршожо байhанай түлөө баруун гүрэнүүд харюусалгатай гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, эдэ гүрэнүүдтэй али бүхы холбоо барисаагаа таhалха тухай НАТО-гой гүрэнүүдтэ 24-нэй комитедэй совет түлөөлэгшэ П. Ф. Шахов эрилтэ хээ. Расово-колониал... лалтада эсэргүүсэн, сүл... түлөө тэмсэжэ байдаг арадуу... ветскэ Союзай ходоло... байhые тэрэ дахяад лабла...

ЕВРОПОДОХИ БАЙДАЛ УЛ... ШАХАРДУУ ШАНГА БОЛГ... ОРОЛДОЛГО

НАТО-гой Европодохи ... зэбсэгтэ хүсэнүүдэй верхо... далагша генерал Лемнитцер ... hаа буухань. Европодохи ... сэрэгүүдэй командованиие ... рал Гудпейстертэ майн 5-да ... лан үгөө, харин нэгэдэхи ... дэй командованиие июни... ээндэ дамжуулан үгэхэ юм.

Европодохи шахардуу ... далые улам түбэгтэй ... тулада 69 наhатай генера... шадалаараа оролдоно. Тоо ... олон үhэрюу үгэнүүдые ... лээ, мүн сэрэгэй манёврну... зараалуулан эмхидхэжэ... Лемнитцер тушаалhаа ... тээ hаяхан Канадада ... хээ. Харин хэблэлэй ... ёhоор, Европодохи Канад... дэй тооё үсөөн болгохо ... hаа арсахыень Канадын ... ствые баадхаха оролдолг... гаргаа.

Лемнитцер балай шэна ... лые хэлэдэггүй. «Юнайтед Ньюс энд Уорлд рипорт» ... налда hаяхан интервью ... «советскэ аюул» тухай ... хэлэгдэдэг хардалга гүрда... генерал дабтаа. «Советскэ ... буу зэбсэгүүдээ угаа ехээр ... hээ гадна. ... болгоо, тиимэhээ мүнөө ... аюул бүри шангадаа» гээ... hэн байна. Европоhоо амери... гүүдые гаргахые Лемнитцер... шье хүсэдэггүй. «Шухала ... сагтань, тэрэнэй хэлэhэ... 250 мянган американ солд... до үлэхэ ёhотой гээд тэрэ... байна. Лемнитцерэй харх... үзэлтэй байhаниинь сохом... нэй орондо хэн оробо гээ...

54 наhатай генерал ... дайнай хойтохи үедэ ех... ороо. Тэрэ президент ... США-гай уладахи гүрбэ... тын сэрэгэй главна совет... ... американ сэрэг... кые хараалалгала, тус... НАТО-е байгуулха тусэ... хёолгодо хабаадуулалса... юм.

США-hаа Урда Вьетна... зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главн... лагшын орлогшоор hуулэ... дэлхэдөө. Гудпейстер «... га» политика бэелүүлхэ ... тэй хүн байhанаа харуул... болохолоороо, НАТО-гой ... штабта хубилалта болохогү...

НАТО Европын «олон... тээр» дэмжэгдэдэг гээд ... дурсагдаhан интервью ... дуулhан байна. НАТО-гой ... хубилаха, Европодохи ... лэглэлнүүдые усадхаха. ... шанга байдал hуларуулха ... ябуулганууд бүхы Европо... hэн тухай генерал «март... гээшэ ха. Европын аюул... асуудалнуудые зүбшэн ... лада нийтэ Европын зүбло... тухай Варшавска договор... лай дурадхалай үргэнөөр ... тухай генерал мүн лэ «март...

Орондонь орогшо Гудпей... тухай hанаха баатай боло...

С. ДМИТР...
В. АСТАФ...
С. ИВА...

ИСПАНИДА АНГИИН БАЙЛДААНУУД БОЛОНО

ПАРИЖ. (ТАСС). Франкис засаг түрэдэ эсэргүү ябуулганууд орон дотор замханагүй гэжэ Испаниhаа абтаhан мэдээсэлнүүд гэршэлжэ үгэнэ. Юнион Франсэс Д'энформасьон гэжэ агентствын корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhоор, элитэ ехэ испан коммунист, Испаниин Компартиин ЦК-гай гэшүүн Хулиан Гримау гэгшын хүндэлэлдэ зорюулагдаhан митинг Лас Пальмас городто болоо. Гримауе Франкис алуурshад 1963 ондо саазалан алаhан байгаа. Митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд политическэ шалтагаанаар Испанида хаалтада hуугшадта талархалаа мэдүүлээ, тэдэниие сүлөөлхэ эрилтэ хээ.

Политическэ шалтагаанаар Испаниин түрмэнүүдтэ хаалтада hуугшадай шэрүүн шанга байдалые мүрдэхын тулада комисси байгуулха эрилтэтэйгээр правительствада адвокадуудай Мадридска коллеги хандаа.

Өөhэдынгөө эрхын түлөө испан ажалшадай хүдэлөөн үргэлжэлhөөр. Мадридай банкнуудай 4000 шахуу алба хаагшад испан ниислэлэй түбэй үйлсэнүүдээр жагсаалаар гаража, ажалай эрхэ байдал hайжаруулха, салин хүлhэ дээшэлүүлхэ эрилтэ хээ. Демонстрацида хабаадагшадта эсэргүүгээр зэбсэгтэ полициин отрядууд хэрэглэгдэhэн байна. Лас Пальмас городой банковска эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ойро зуурын забастовко хэжэ, буруушаалга мэдүүлээ.

Грецидэ хэhээлгэ, мүрдэлгэ шангадана

АФИНА. ТАСС-ай корреспондент А. Семин иигэжэ дамжуулна:

Грециин сэрэгэй засаг түрэ өөhэдтэеэ зүрилдэгшэдые шэнээр сүүдлэлгэ олоор эмхидхэжэ орохонь.

Грециин Коммунис партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Григорис Фаракос түрүүтэй 16 хүнhөө бүридэhэн бүлэг коммунистнуудые Афинай сэрэгэй трибунал сүүдлэжэ орохонь. Эдэ 16 грек коммунист нёдондо жэлэй ноябриин эсэстэ арестовалагдаhан байгаа. «Правительствада эсэргүү ябуулга нюусаар» хээ гэжэ тэдэнэр гэмнэгдэнэ. Сүүд эхилхэ тухай засагаархид гэнтэ соносхоо. Тиимэhээ гэмнэгдэгшэдые үмөөрэгшэд гэмнэлгэ хэhэн тобшололые абажа үшөө үрдеэгүй. Коммунис партиие хорихо тухай № 509 хуулиин үндэhөөр гү, али саазалан алаха хүрэтэр хүндөөр хэhээхэ ябадал хараалhан «тагнуул тухай» № 375 хуулиин үндэhөөр гэмнэлгэ хэгдэхээр багсаагдана.

Хойто Грецидэ үнгэрэгшэ зун арестовалагдаhан 39 хүдэлмэрилэгшэдэй «хэрэгүүд» Салоникодохи сэрэгэй трибуналда үгтэнхэй. Энэ бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн — ЭДА партиhаа урдань депутат байhан Георгиос Цэрухос арестовалгын үедэ «ойлгогдосогүйгөөр» наhа бараhан байгаа.

Эсэстэнь, түбэй Грецидэхи Ларис городто сэрэгэй трибунал hаяар ехэ сүүд хэжэ эхилхэнь. Афинын «Авероф» түрмэhөө 16 хүн майн 9-дэ тиишэ эльгээгдээ. Тэдэнэр Пирей ба Афинада нёдондо арестовалагдаhан байгаа. Түрмын байшангай үмэнэ тэдэнэй hамгад болон бусад түрэлхидэй демонстраци хэhые шалтаг болгон тэдэнэр Ларис город эльгээгдээ. Демонстрацида хабаадагшадта эсэргүүгээр полици хүсэ хэрэглэhэн байна.

Нютагай шэнжэлэгшэдэй hанамжын ёhоор, сүүдүүдые олоор хэжэ эхилэлгэ дотоодынгоо политикын талаар бүри шанга хараа шэглэл сэрэгэй засаг түрын бэелүүлжэ орохоёо байhые харуулна гээшэ ха.

ДРВ-дэ БУУДУУЛАН УНАГААГДАБА

ХАНОЙ. (ТАСС). ВИА агентствын дамжуулhанай ёhоор Вьетнамай Арадай армиин зенитчигүүд майн 11-дэ Хатай провинцида ДРВ-гэй агаарай хилые дабаhан пилотгүй американ самолёдые буудажа унагаагаа.

ПРАВДА БУРЯТИ... МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕР

Нэгэдэхи хуудаhанда: ... болон тосхонуудаа болбосо... тэй болгоё» гэhэн түрүү... Хабарай тарилга тухай ... нүүд. Түрэл орон доторой...
Хоёрдохи хуудаhанда: «... хэниие мэдэжэ...» гэhэн А... ковой статья. «Олонии... жүүлхэ гайхамшагта хүс... Н. Мироновой статья.
Гурбадахи хуудаhанда: ... роновой статьягай түгэ... лын саанаhаа мэдээсэлн...
Дүрбэдэхи хуудаhанда: ... ствада дуратайшуул» гэhэ... шевай рецензи. Спорты...

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часhаа «Эхэ орондоо ... риг», «Эстафета» гэhэн ки... нууд. **18.30** минутаhаа ... трументнүүдэй оркестр... церт. **19** часhаа «Холо... hонин». **19.20** минутаhаа ... Ленинэй түрэhөөр 10... лэй ойдо зорюулагдаhан ... га. **19.35** минутаhаа «С... тэhэн киножурнал. **19.55** ... hаа «Хүдөө нютагуудай ... гэhэн дамжуулга. **20.15** ... «Человек ищет сердце» ... ноочерк. **20.25** минутаhаа ... жэмтэ Улаан-Үдэ» гэhэн ... зионно суглуулбари. **21.2...** таhаа ТАСС-ай мэдээсэл... минутаhаа «Зося» гэhэн ... ряад хэлэн дээрэ харуу...

Манай газетын удаадахи ... мер майн 15-да гараха.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУ...

Гор. Улан-Удэ, ти... Управления по печати при ... Министров БурАССР.
Н-03484.
Зак. ...